

Prava i obveze poreznih obveznika u poreznom postupku

XI. dopunjeno i izmijenjeno izdanje

Podaci u ovoj brošuri ažurni su na
dan 12. ožujka 2013. godine.

Osnovni cilj ove brošure jest da Vam se kao poreznom obvezniku na jednostavan i razumljiv način objasni koja su Vam prava i obveze u poreznom postupku. U odgovorima na pitanja razrađene su osnovne zakonske odredbe.

Ako su Vam i nakon što ste pročitali ovu brošuru ostale nejasnoće u vezi s Vašim pravima i obvezama dodatna pojašnjenja možete pronaći na Internet stranicama Ministarstva financija Republike Hrvatske, Porezne uprave, i to na web adresi www.porezna-uprava.hr, ili u ispostavi Porezne uprave prema Vašem prebivalištu ili uobičajenom boravištu, ili sjedištu trgovačkog društva.

Sadržaj:

1. UVOD	3
2. PRAVA U POREZNOM POSTUPKU	5
2.1. Pravo na sudjelovanje i očitovanje u poreznom postupku	5
2.2. Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka	6
2.3. Pravo na ispravak porezne prijave	7
2.4. Pravo na produžetak roka	7
2.5. Pravo na povrat u prijašnje stanje	8
2.6. Pravo na uskratu davanja obavijesti	8
2.7. Pravo na čuvanje porezne tajne	9
2.8. Pravo na pomaganje i na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku	11
2.9. Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe	13
2.10. Pravo na prigovor zastare poreznih obveza	14
2.11. Pravo na povrat poreza i kamata na porez	15
2.12. Pravo na otpis dospjeloga poreznog duga	16
2.13. Pravo na žalbu	17
2.14. Pravo na obnovu poreznog postupka	19
2.15. Pravo na pokretanje upravnog spora	21
2.16. Pravo na obavijest o poreznom nadzoru, pravo na sudjelovanje i pravo na obavijest o ishodu poreznog nadzora	28
2.17. Prava u ovršnom postupku	29
3. OBVEZE U POREZNOM POSTUPKU	31
3.1. Obveza prijave činjenica za utvrđivanje	31
3.2. Obveza podnošenja poreznih prijava	32
3.3. Obveza sudjelovanja u poreznom postupku	34
3.4. Obveza sudjelovanja u poreznom nadzoru	34
3.5. Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza i kamata po osnovi poreznog duga	34
3.6. Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija	35
3.7. Obveza pravnih slijednika	36
4. ODGOVORNOST U POREZNOM POSTUPKU	37
5. POREZNI PREKRŠAJI	40
6. PROPISI	43

1. UVOD

? Što je porezni postupak?

To je poseban upravni postupak u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika, a propisan je Općim poreznim zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima. Pitanja što nisu uređena tim zakonima uređena su Zakonom o općem upravnom postupku. Porezno tijelo dužno je u poreznom postupku utvrditi sve činjenice bitne za donošenje zakonite i pravilne odluke, pri čemu je s jednakom pažnjom dužno utvrditi i one činjenice koje idu u prilog poreznom obvezniku. Koje će se radnje u postupku poduzimati i u kojem opsegu, određuje porezno tijelo.

? Je li Porezna uprava dužna upozoriti sudionike poreznog postupka na njihova prava i obveze u postupku?

Da, to je zakonska obveza službenika Porezne uprave. Pri vođenju postupka i rješavanju službenici Porezne uprave su dužni omogućiti strankama ostvarenje njihovih prava, vodeći pri tome računa da ostvarivanje tih prava ne bude na štetu prava drugih osoba, kao niti u suprotnosti s javnim interesima što su određeni zakonom.

Porezni obveznik ima pravo biti unaprijed obaviješten o svojim pravima i obvezama u postupcima koji se vode pred poreznim tijelom te u tu svrhu može postavljati pismene upite ispostavama i područnim uredima Porezne uprave. Tijekom postupka porezno tijelo poučit će poreznog obveznika o pravu na podnošenje zahtjeva u svrhu ostvarenja na zakonu osnovanih prava poreznog obveznika.

I Porezno tijelo dužno je uspostaviti sustav informiranja koji će poreznim obveznicima omogućavati jedinstven, suvremen i što lakši pristup informacijama, objavljujući na svojim internetskim stranicama porezne propise i njihove izmjene i dopune.

? Kakav mora biti odnos službenika prema građanima?

Profesionalan, nepristran i pristojan. Službenici su obvezni u obavljanju dužnosti primjenjivati stručno znanje tako da građanima pomažu u ostvarivanju njihovih prava, postupajući pritom u skladu s načelom zakonitosti i načelom zaštite javnog interesa. Nadalje, službenici su dužni postupati jednako prema svim građanima, bez diskriminacije ili povlašćivanja na osnovi dobi, nacionalnosti, etničke ili socijalne pripadnosti, jezičnog i rasnog podrijetla, političkih ili vjerskih uvjerenja ili sklonosti, invalidnosti, obrazovanja, socijalnog položaja, spola, bračnog ili obiteljskog statusa, spolne orijentacije ili na bilo kojoj drugoj osnovi. Prema osobama s invaliditetom i drugim osobama s posebnim potrebama službenici se moraju ophoditi s posebnom pažnjom.

I U službenom ophođenju s građanima službenik Porezne uprave služi se hrvatskim jezikom i razumljivim rječnikom.

? Jesu li službenici Porezne uprave dužni pomoći nekoj stranci?

Dužnost je službenika koji vodi postupak paziti da neznanje i neukost stranke, ali i drugih osoba koje sudjeluju u postupku, ne budu na štetu prava što im po zakonu pri-

padaju. Porezno tijelo će poučiti poreznog obveznika o pravu na pomagalca ili poreznog savjetnika kad ocijeni da nepoznavanje propisa ili nestručnost poreznog obveznika, ili druge osobe koja sudjeluje u poreznom postupku, može biti od utjecaja na ostvarivanje prava poreznog obveznika.

? O čemu su još službenici Porezne uprave dužni voditi računa?

Ako se na temelju zakona poreznim obveznicima nalažu obveze prema njima će se primjenjivati one mjere predviđene propisima što su za njih povoljnije, ako se takvim mjerama postiže svrha zakona.

? Kome se upućuju pritužbe na neprofesionalno, pristrano i nepristojno ponašanje službenika Porezne uprave?

Građani, fizičke i pravne osobe, te državni službenici, mogu povjereniku za etiku podnijeti pritužbu na ponašanje državnih službenika za koje smatraju da je protivno odredbama Etičkog kodeksa. Pritužba se može podnijeti pisanim ili usmenim putem, putem otvorenog besplatnog telefona u središnjem tijelu državne uprave nadležnom za službeničke odnose (tel. broj: 0800 0304) ili putem elektroničke pošte na adresi: www.porezna-uprava.hr. rubrika „Pišite nam“.

i Kad pritužbu zaprimi čelnik državnog tijela ili službenik središnjeg tijela državne uprave nadležnog za službeničke odnose on će ju bez odlaganja proslijediti nadležnom povjereniku za etiku. Povjerenik za etiku provodi postupak ispitivanja osnovanosti pritužbe te priprema izvješće čelniku tijela o provedenom postupku.

➡ Povjerenik za etiku dužan je u roku od 30 dana od dana primitka pritužbe provesti postupak ispitivanja osnovanosti pritužbe, te pripremiti odgovor podnositelju pritužbe, kojeg dostavlja čelniku tijela.

i Pritužbu na neetično ponašanje povjerenika za etiku državno tijelo dužno je u roku od 15 dana od dana primitka proslijediti Etičkom povjerenstvu. Čelnik državnog tijela dužan je dati odgovor podnositelju pritužbe u roku od 60 dana od dana zaprimanja pritužbe, te ga izvijestiti o poduzetim radnjama

➡ Etičko povjerenstvo dužno je u roku od 60 dana od dana primitka pritužbe podnositelju pritužbe dostaviti odgovor na pritužbu i o tome izvijestiti čelnika državnog tijela.

i U slučaju kad podnositelj pritužbe nije zadovoljan odgovorom čelnika državnog tijela on ima pravo podnijeti pritužbu Etičkom povjerenstvu u roku 30 dana od dana isteka roka za davanje odgovora na pritužbu, odnosno od dana primitka odgovora na pritužbu.

? Kako postupaju službenici Porezne uprave kad im porezni obveznik preda ispravu na stranom jeziku i pismu što nije u službenoj uporabi?

Poreznom obvezniku se određuje rok u kojemu je dužan dostaviti ovjerenjeni prijevod isprave na hrvatski jezik i latinično pismo.

i Ako porezni obveznik u određenom roku ne dostavi ovjereni prijevod porezno tijelo prevest će ispravu o trošku poreznog obveznika.

? Tko u poreznom postupku snosi teret dokaza?

Porezno tijelo u poreznom postupku snosi teret dokaza za činjenice što utemeljuju poreznu obvezu, a **porezni obveznik** snosi teret dokaza za činjenice što smanjuju ili ukidaju poreznu obvezu.

2. PRAVA U POREZKOM POSTUPKU

2.1 Pravo na sudjelovanje i očitovanje u poreznom postupku

? Ima li porezni obveznik pravo sudjelovati u poreznom postupku?

Porezni obveznik ima pravo tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja u odnosu na njegovu oporezivu djelatnost i imovinu u tuzemstvu i inozemstvu tako da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje te da za svoje tvrdnje ponudi dokaze.

Iznimno, Porezna uprava ne traži očitovanje poreznog obveznika kad ne provodi ispitni postupak. Nadalje, u postupku poreznog nadzora zaključni razgovor neće se obaviti ako tijekom poreznog nadzora nisu utvrđene nepravilnosti ili ako porezni obveznik izbjegava razgovor.

i Porezno tijelo može riješiti stvar bez provedbe ispitnog postupka i bez saslušanja stranke u sljedećim slučajevima:

1. Kad porezni obveznik u poreznoj prijavi navodi činjenice ili podnosi dokaze na podlozi kojih se utvrđuje stanje stvari, ili ako se to stanje može utvrditi na podlozi općepoznatih činjenica ili činjenica koje su poreznom tijelu poznate,
2. Kad se stanje stvari može utvrditi na temelju podataka iz službenih evidencija kojima porezno tijelo raspolaže, a nije potrebno posebno saslušanje stranke radi zaštite njezinih prava, odnosno pravnih interesa.

Ako postoji opravdana sumnja u nepristranost službene osobe voditelj poreznog tijela izuzet će službenu osobu od obavljanja službenih radnji u tom postupku. Ako se sumnja u nepristranost voditelja poreznog tijela o njegovom izuzeću odlučuje čelnik neposredno više ustrojstvene jedinice poreznog tijela.

? Je li Porezna uprava dužna poreznom obvezniku omogućiti očitovanje o činjenicama i okolnostima što su bitne za donošenje poreznog akta?

To je zakonska dužnost Porezne uprave, a o poreznom obvezniku ovisi hoće li to pravo iskoristiti.

i Porezni akt je svaki akt kojim se pokreće, dopunjuje, mijenja ili dovršava neka radnja u poreznom postupku (porezno rješenje, zaključak, zapisnik, obavijest, poziv i drugi akti). Porezni akt kojim se odlučuje o pojedinačnim pravima i obvezama iz porezno-pravnog odnosa jest porezno rješenje, a sukladno posebnim propisima može imati i drugi naziv.

? Kad je to Porezna uprava dužna učiniti?

Tijekom poreznog postupka prije donošenja poreznog akta u kojemu se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika.

2.2 Pravo na razgledanje spisa tijekom postupka

? Imaju li porezni obveznici pravo razgledati spise predmeta?

Porezni obveznici imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta, te o svom trošku umnožiti akte iz spisa, osim zapisnika o vijeđanju i glasovanju članova kolegijalnih tijela, nacрта rješenja i drugih akata koji su propisima označeni određenim stupnjem tajnosti ili ako je to protivno interesu stranke ili trećih osoba. Kad se spis predmeta vodi u elektroničkom obliku Porezna uprava je dužna osigurati tehničke uvjete za njegovo razgledanje. Porezna uprava može osigurati dostupnost spisa elektroničkim putem ako su osigurani uvjeti za zaštitu privatnosti stranke.

? Gdje se obavlja razgledanje i prepisivanje spisa?

U službenim prostorijama Porezne uprave, a u opravdanim slučajevima spisi se mogu razgledati u službenim prostorijama drugoga javnopravnog tijela.

? Tko još ima pravo razgledati spise predmeta?

Druge osobe koje dokažu pravni interes imaju pravo obavijestiti se o tijeku postupka i razgledati spis predmeta te o svom trošku umnožiti akte iz spisa.

? Mora li se zahtjev za uvid dostaviti isključivo u pisanome obliku?

Zahtjev za razgledanje i prepisivanje spisa može se staviti i usmeno.

? Može li se stranci odbiti zahtjev za razgledavanje i umnožavanje spisa?

Da, a o odbijanju zahtjeva donosi se rješenje.

2.3 Pravo na ispravak porezne prijave

? Može li porezni obveznik naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave ako uoči da su podaci u njoj netočni ili nepotpuni i da zbog toga može platiti više poreza?

On to može učiniti i to najkasnije u roku dvanaest mjeseci od isteka roka za podnošenje prijave, ali pod uvjetom da nije doneseno porezno rješenje. Nadalje, ako se prije isteka tog roka pokrene postupak poreznog nadzora ispravak prijave porezni obveznik može obaviti najkasnije do dostave obavijesti o početku poreznog nadzora.

? Kome se podnosi zahtjev za ispravak porezne prijave?

Poreznom tijelu koje je poreznu prijavu zaprimilo.

? Mogu li druge osobe umjesto poreznog obveznika naknadno ispraviti podatke iz porezne prijave?

To mogu učiniti univerzalni pravni sljednik poreznog obveznika i osobe koje zastupaju poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog sljednika.

2.4 Pravo na produžetak roka

? Može li se produljiti rok koji Porezna uprava određuje?

Može, i to na zahtjev osobe kojoj je taj rok određen. Produljeni rok može trajati najdulje onoliko koliko je trajao rok koji se produljuje i ne može se ponovno produljivati.

i Pisani zahtjev za produljenjem roka mora se podnijeti prije isteka roka u kojemu se radnju trebalo poduzeti.

? Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za produljenje roka?

Zaključkom.

? Je li dopuštena žalba protiv tog zaključka?

Protiv zaključka žalba nije dopuštena.

? Može li Porezna uprava uvjetovati produljenje roka?

Porezna uprava može produljenje roka uvjetovati davanjem sredstava osiguranja plaćanja.

2.5 Pravo na povrat u prijašnje stanje

? Kad porezni obveznik ima pravo uputiti Poreznoj upravi zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

Kad je iz opravdanih razloga u zakonskom roku propustio obaviti neku radnju, ili u roku što ga je Porezna uprava odredila, a zbog tog propuštanja trpi posljedicu.

? Ima li porezni obveznik pravo na povrat u prijašnje stanje ako je njegov zastupnik rok propustio?

Nema jer propuštanje roka od strane zastupnika ide na teret poreznog obveznika.

? U kojem se roku može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje?

U roku 8 dana od kad je prestao razlog koji je prouzročio propuštanje, odnosno od dana kada je porezni obveznik doznao za uzrok. Razlozi kojima se obrazlaže zahtjev moraju se učiniti vjerojatnim. Nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka porezni obveznik ne može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje.

I Iznimno, porezni obveznik može podnijeti zahtjev za povrat u prijašnje stanje i izvršiti propuštenu radnju i nakon isteka 3 mjeseca od propuštenog roka ako je bio u tome, prije isteka tog roka, spriječen višom silom.

? Kako Porezna uprava odlučuje o zahtjevu za povrat u prijašnje stanje?

Zaključkom, protiv kojega nije dopuštena posebna žalba. Iznimno, posebnu žalbu je dozvoljeno podnijeti protiv zaključka kad je zahtjev za povrat u prijašnje stanje podnesen zbog propuštenog roka za žalbu na porezno rješenje.

2.6 Pravo na uskratu davanja obavijesti

? Tko može uskratiti davanje obavijesti zbog opasnosti od samookrivljanja?

Porezni obveznici i druge osobe koje raspolažu podacima bitnima za oporezivanje ili vode vlasničke pozicije vrijednosnih papira, ili upisnike o imovini i pravima poreznih obveznika, mogu uskratiti davanje obavijesti koje bi njih same ili njihova srodnika mogle izložiti kaznenom progону.

? Je li Porezna uprava dužna te osobe poučiti o pravu na uskratu obavijesti?

Da, to je dužnost Porezne uprave, a davanje pouke o tome obvezno se unosi u spis kao zabilješka.

? Odnosi li se uskrata davanja obavijesti i na uskratu davanja i predočavanja stručnog mišljenja i predočavanje isprava ili drugih stvari?

Da, uskrata se odnosi i na ta područja, s time da osoba koja u ime poreznog obveznika čuva isprave, poslovne knjige, ostale evidencije i druge stvari ne može uskratiti njihovo predočavanje ako bi ih porezni obveznik bio dužan predočiti.

? Tko još, osim poreznog obveznika, može uskratiti davanje obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika?

Pravo na uskratu davanja obavijesti o činjenicama bitnim za oporezivanje poreznog obveznika imaju:

1. bračni drug poreznog obveznika, srodnici poreznog obveznika u ravnoj liniji, srodnici u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno te srodnici po tazbini do drugog stupnja zaključno, kao i posvojenik i posvojitelj poreznog obveznika,
2. duhovnici, i to o onome što im je povjereno ili što su doznali u svojstvu dušobrižnika,
3. odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje o onome što im je povjereno ili što su doznali u tom svojstvu,
4. osobe koje profesionalno sudjeluju ili su sudjelovale u pripremi ili proizvodnji tiskovina ili radijskih i televizijskih emisija, i to o osobi autora, pošiljatelja priloga i dokumentacije te o priopćenjima koja su im dana glede njihove djelatnosti, ako se radi o priložima, dokumentaciji i priopćenjima za redakcijski dio.

I S tim osobama izjednačeni su njihovi pomoćnici i osobe koje sudjeluju u profesionalnoj djelatnosti radi pripreme za zvanje, s time da o korištenju prava na uskratu obavijesti odlučuju nabrojane osobe.

I Iznimno, duhovnici, odvjetnici, javni bilježnici, porezni savjetnici, revizori, liječnici, ljekarnici i primalje ne mogu uskratiti obavijest ako su razriješene od obveze čuvanja tajne.

I Pravo javnih bilježnika na uskratu obavijesti ograničeno je njihovim obvezama prijavljivanja činjenica bitnih za oporezivanje u skladu s posebnim propisima.

2.7 Pravo na čuvanje porezne tajne

? Što se smatra poreznom tajnom?

Podaci što ih porezni obveznik iznosi u poreznom postupku, kao i svi drugi podaci u vezi s poreznim postupkom s kojima porezno tijelo raspolaže. Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se ti podaci neovlašteno koriste ili objave.

? Tko ima obvezu čuvanja porezne tajne?

Obveza čuvanja porezne tajne odnosi se na sve službene osobe poreznog tijela, vještake i druge osobe koje su uključene u porezni postupak.

I Porezno tijelo je tijelo državne uprave, tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave ili tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja, nadzora i naplate poreza.

Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se neovlašteno koriste ili objave podaci što ih porezni obveznik iznosi u poreznom postupku, kao i svi drugi podaci s kojima porezno tijelo raspolaže u vezi s poreznim postupkom,

? Što se ne smatra poreznom tajnom?

Podatak o datumu upisa ili ispisa iz sustava poreza na dodanu vrijednost i podatak o poreznim obveznicima koji su davali lažne podatke s ciljem umanjivanja svoje ili tuđe obveze poreza na dodanu vrijednost (kružne prijave PDV-a) ako je to utvrđeno u porezno-pravnom postupku.

? Je li povrijeđena obveza čuvanja porezne tajne ako Porezna uprava, bez pristanka poreznog obveznika, na svojim web stranicama objavi popis njegovih dospjelih i neplaćenih dugova?

U takvim slučajevima obveza čuvanja porezne tajne o dospjelim i neplaćenim dugovanjima poreznog obveznika po osnovi PDV-a, poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza, doprinosa za obvezna osiguranja, posebnog poreza na naftne derivate, posebnog poreza na duhanske prerađevine, posebnog poreza na pivo, posebnog poreza na kavu, posebnog poreza na bezalkoholna pića, poreza na promet nekretnina, te po osnovi carina nije povrijeđena ako je ukupni iznos duga:

1. veći od 100.000,00 kuna za fizičke osobe koje obavljaju djelatnost
2. veći od 300.000,00 kuna za pravne osobe
3. veći od 15.000,00 kuna za sve ostale porezne obveznike (građani i fizičke osobe koje su prestale obavljati djelatnost).

i U izračun visine duga ne uzimaju se iznosi zaduženja dospjelih u zadnja tri mjeseca prije objave popisa dospjelih i nenaplaćenih dugova. Razdoblje od tri mjeseca računa se počevši od zadnjeg dana u mjesecu koji prethodi mjesecu objave popisa dospjelih i nenaplaćenih dugova. Izvršene uplate u razdoblju od navedena tri mjeseca uzimaju se u izračun visine duga.

i Popis dospjelih i neplaćenih dugova ne sadržava podatke o dugovima poreznih obveznika kojima je porezno tijelo odobrilo odgodu ili obročno plaćanje duga, ili reprogramiranje naplate poreznog duga.

➡ Porezna uprava je jedina ovlaštena za objavu osobnih podataka poreznih obveznika, a svaka daljnja obrada i objava ovih podataka od strane trećih osoba smatra se nedopuštenom radnjom ako ne postoji pravna osnova za daljnju obradu i objavu u skladu s odredbama Zakona o tajnosti podataka, Zakona o zaštiti osobnih podataka ili nekom drugom posebnom zakonu.

Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena niti ako Porezna uprava, bez pristanka poreznog obveznika, u sredstvima javnog priopćavanja i na svojim internetskim stranicama objavljuje podatke potrebne radi ispravljanja netočnih ili nepotpunih informacija u slučaju ako je porezni obveznik netočne ili nepotpune informacije izravno ili neizravno dostavio sredstvima javnog priopćavanja.

? Kad još nije povrijeđena obveza čuvanja porezne tajne?

U sljedećim slučajevima:

1. kad se poreznom jamcu omogući uvid u podatke o poreznom obvezniku što su bitni za njegov odnos prema poreznom obvezniku,
2. kad se članove društva osoba upozna s činjenicama što su bitni za oporezivanje društva,
3. kad se podaci iznose tijekom poreznog, prekršajnog ili sudskog postupka,
4. kad se podaci iznose uz pisani pristanak osobe na koju se ti podaci odnose,
5. kad se iznose podaci za potrebe naplate poreznog duga,
6. ako se podaci daju na zahtjev drugog javnopravnog tijela koje po službenoj dužnosti traži podatke nužne za ostvarivanje prava pred tim tijelom povodom zahtjeva stranke u postupku, a koje bi inače stranka trebala sama pribaviti,
7. kad ustrojstvene jedinice Ministarstva financija međusobno dostavljaju podatke koji mogu biti od utjecaja na utvrđivanje prava i obveza poreznih obveznika,
8. kad se podaci daju na temelju ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji su u primjeni u Republici Hrvatskoj,
9. kad porezno tijelo bez posebnog zahtjeva dostavlja drugom tijelu javne vlasti podatke za koje je saznalo tijekom vođenja poreznog postupka ako postoji sumnja u postojanje kaznenog djela, kršenje zakona ili drugog propisa za čije je provođenje nadležno neko drugo javnopravno tijelo i
10. kad se podaci daju u skladu s postupkom propisanim Općim poreznim zakonom o administrativnoj suradnji i razmjeni informacija između država članica Europskih zajednica.

2.8 Pravo na pomaganje i na zastupanje poreznog obveznika u poreznom postupku

? Tko može u poreznom postupku pomagati poreznom obvezniku?

Pomagatelj, to jest osoba koja nastupa uz nazočnost poreznog obveznika i pomaže mu savjetima. Izjava pomagatelja smatra se izjavom poreznog obveznika samo ako porezni obveznik danij izjavi odmah ne proturječi. Pomagatelj nije ovlašten u ime poreznog obveznika poduzimati radnje u poreznom postupku kao njegov zastupnik.

? Tko može zastupati poreznog obveznika u poreznom postupku?

- opunomoćenik,
- porezni savjetnik,
- zakonski zastupnik,
- zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti i
- zastupnik po službenoj dužnosti.

- I Opunomoćenik** je osoba koja zastupa poreznog obveznika u okviru dobivene punomoći i u njegovo ime može poduzimati radnje u poreznom postupku.
- I Porezni savjetnik** je osoba koja obavlja poslove savjetovanja poreznog obveznika u poreznom postupku pred poreznim tijelima. Ako nastupa i kao opunomoćenik poreznog obveznika mora imati punomoć za obavljanje tih poslova. Obavljanje djelatnosti poreznog savjetnika uređuje se posebnim zakonom.
- I Zakonski zastupnik** je osoba koja je po zakonu ovlaštena za zastupanje fizičke osobe, trgovačkog društva, ustanove, druge pravne osobe i udružene osobe bez pravne osobnosti. Zakonski zastupnik mora ispunjavati porezne obveze osoba koje zastupa. Za stranku bez postupovne sposobnosti radnje u postupku poduzima zakonski zastupnik koji je određen na temelju zakona. Kad službena osoba posumnja da stranku zdravstvene ili druge okolnosti sprečavaju u obavljanju radnji u postupku bez odgode će predložiti nadležnom javnopravnom tijelu, odnosno sudu, određivanje zakonskog zastupnika, sukladno zakonu.
- I Zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti** su osobe koje porezni obveznici ovlaste za upravljanje njihovom imovinom. Zastupnik udruženih osoba i upravitelj imovinskih masa bez pravne osobnosti moraju ispunjavati porezne obveze osoba koje zastupaju.
- I Zastupnik po službenoj dužnosti** je porezni savjetnik, odvjetnik ili druga osoba koja ima potrebno stručno znanje za obavljanje zastupanja poreznom obvezniku nepoznata sjedišta, prebivališta ili uobičajena boravišta i nepoznatom vlasniku imovine koja je predmet poreznog postupka.

? Što ako udružene osobe bez pravne osobnosti nemaju zastupnika ili upravitelja?

Tada porezne obveze moraju ispunjavati svi članovi udruženja, odnosno svaki član udruženja je porezni obveznik.

? Tko je porezni obveznik kad imovinska masa bez pravne osobnosti nema zakonskog zastupnika?

U tim su slučajevima porezni obveznici svi vlasnici imovinske mase.

? Tko je porezni obveznik ako imovinom upravlja druga osoba?

Tad je ta osoba porezni obveznik za porezne obveze što proističu iz imovine kojom upravlja.

? Što ako netko bez pravne osnove koristi ili raspolaže tuđom imovinom?

Tad se ta osoba smatra poreznim obveznikom za porezne obveze što proističu iz korištenja ili raspolaganja tom imovinom.

? Kako se postupa kad je porezni obveznik fizička osoba koja nije poslovno sposobna i nema zakonskog zastupnika?

U tom slučaju porezno tijelo podnosi zahtjev nadležnom sudu za postavljanje zastupnika.

? Kako se postupa kad zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti počine porezno kazneno djelo?

Ako su zakonski zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti u obavljanju poslova počinili kazneno djelo utaje poreza ili sudjelovali u utaji poreza ili bespravno ostvarili smanjenje poreza ili druge porezne povlastice za zastupane osobe tada se zastupnik ili upravitelj smatra poreznim jamcem za manje plaćeni porez i kamate.

2.9 Pravo na podnošenje zahtjeva za izuzećem službene osobe

? Kad porezni obveznik ima pravo zatražiti izuzeće službenika poreznog tijela u poreznom postupku?

Službenik poreznog tijela izuzet će se od obavljanja službenih radnji u poreznom postupku ako:

1. je sudionik postupka, bilo da je porezni obveznik ili porezni jamac,
2. je srodnik sa sudionikom postupka,
3. je zakonski zastupnik, opunomoćenik ili pomagač sudionika postupka,
4. je u poslovnom odnosu sa sudionikom postupka,
5. postoji vjerojatnost da će službenim radnjama steći neposrednu korist ili pretrpjeti štetu,
6. je u prvostupanjskom postupku sudjelovao u vođenju postupka ili u donošenju poreznog rješenja.

i Srodnicima se smatraju:

1. srodnik po krvi u pravoj liniji,
2. srodnik u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno,
3. bračni drug,
4. skrbnik, štićenik, posvojitelj i posvojenik.

? Tko odlučuje o izuzeću službene osobe?

Ako postoji opravdana sumnja u nepristranost službene osobe voditelj poreznog tijela izuzet će službenu osobu od obavljanja službenih radnji u tom postupku. Ako se sumnja u nepristranost voditelja poreznog tijela o izuzeću odlučuje čelnik neposredno više ustrojstvene jedinice poreznog tijela.

i Ustrojstvene jedinice Porezne uprave jesu:

- Ispostave,
- Područni uredi i
- Središnji ured

2.10 Pravo na prigovor zastare poreznih obveza

? Kad zastarijeva pravo poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze, kamata i naplatu poreza te kamata i troškova ovrhe?

Po proteku tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći, porezni obveznik može s uspjehom izjaviti prigovor na utvrđivanje porezne obveze i kamata, naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe, jer u tom roku zastarijeva pravo poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pravo na pokretanje postupka naplate poreza, kamata i troškova ovrhe (relativna zastara).

Ako je tijekom postupka ispitivanja izvora imovine utvrđena osnova za oporezivanje zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći nakon isteka godine u kojoj je ta osnova utvrđena.

U slučajevima zlorabica prava u porezno-dužničkom odnosu zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći nakon isteka godine u kojoj je zlorabica utvrđena, a ne od trenutka kad su takve zlorabice počinjene.

? Kad zastarijeva pravo poreznog tijela na pokretanje prekršajnog postupka?

Kad proteknu tri godine od počinjenja prekršaja (relativna zastara).

? Kad zastarijeva pravo poreznog obveznika na povrat više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe?

Također po proteku tri godine, računajući od dana kada je zastara počela teći.

? Kad zastara počinje teći?

- Zastara prava na utvrđivanje porezne obveze i kamata počinje teći nakon isteka godine u kojoj je trebalo utvrditi porezne obveze i kamate.
- Zastara prava na pokretanje postupka naplate poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći nakon isteka godine u kojoj je porezni obveznik sam utvrdio poreznu obvezu ili nakon isteka godine u kojoj je porezno tijelo utvrdilo poreznu obvezu, kamate i troškove ovrhe.
- Zastara prava na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe počinje teći nakon isteka godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat.

i U vrijeme zastare računa se i vrijeme koje je proteklo u korist prednika poreznog obveznika.

i Zastara ne teče za vrijeme trajanja sudskog postupka radi naplate poreza, kamata i troškova ovrhe.

? Kako se prekida tijekom zastare?

Tijek zastare se prekida:

1. Tijek zastare prava na utvrđivanje, odnosno prava na naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe prekida se svakom službenom radnjom poreznog tijela usmjerenom na utvrđivanje ili naplatu poreza, kamata i troškova ovrhe, koja je dostavljena na znanje poreznom obvezniku.

2. Tijek zastare prava na povrat poreza, kamata i troškova ovrhe prekida se svakom radnjom poreznog obveznika dostavljenom na znanje poreznom tijelu radi ostvarenja prava na povrat poreza naplaćenog bez pravne osnove ili više plaćenog poreza, kamata i troškova ovrhe.

I Nakon poduzetih radnji iz točki 1. ili 2. zastarni rok počinje ponovno teći.

? Kad nastupa apsolutna zastara?

- Apsolutni rok zastare prava poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata, pokretanje prekršajnog postupka, prava na pokretanje postupka naplate poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni, te prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, računajući i od dana kad je zastara počela prvi put teći
- Apsolutni rok zastare prava poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata u postupku ispitivanja izvora imovine u kojem je utvrđena osnova za oporezivanje nastupa za šest godina, računajući od dana kad je zastara počela prvi puta teći
- Apsolutni rok zastare prava poreznog tijela na utvrđivanje porezne obveze i kamata u postupku utvrđivanja zlouporabe prava u porezno-dužničkom odnosu nastupa za šest godina, računajući od dana kad je zastara počela prvi puta teći

I Kad protekne vrijeme zastare porezno tijelo čija je tražbina osigurana zalogom ili hipotekom može se namiriti samo iz tog zaloga ili hipoteke ako je drži u neposrednom posjedu, ili ako je pravo poreznog tijela upisano u javnoj knjizi. Zastarjela tražbina po osnovi kamata ne može se namiriti niti iz opterećene stvari.

2.11 Pravo na povrat poreza i kamata na porez

? Ima li porezni obveznik pravo na povrat svote više plaćenog ili pogrešno uplaćenog poreza?

Porezni obveznik, ili osoba od koje je naplaćen porez bez pravne osnove, ima pravo na povrat poreza i kamate na porez što su plaćeni bez pravne osnove. Na više plaćene iznose poreza obračunavaju se i plaćaju zatezne kamate po stopi od 12% godišnje.

I Na plaćene poreze bez pravne osnove kamate se obračunavaju počevši s petnaestim danom od dana primitka zahtjeva za povrat, ako posebnim propisom nije uređeno drugačije. Iznimno, ako je povodom pokrenutog upravnog spora u pravomoćno dovršenom postupku rješenje (ili drugi akt o zaduženju na temelju kojega je porez plaćen) poništeno, izmijenjeno ili ukinuto tada obračunata kamata počinje teći od dana uplate poreza.

? Hoće li se povrat obaviti ako porezni obveznik ima dospjelih dugovanja?

Povrat se neće obaviti kad Porezna uprava utvrdi da porezni obveznik ima dospjelih neplaćenih poreza ili drugih javnih davanja što ih Porezna uprava naplaćuje.

? Kad zastarijeva pravo poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni?

Za tri godine, računajući od dana kad je zastara počela teći.

? Kad zastara počinje teći?

Zastara prava na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni počinje teći istekom godine u kojoj je porezni obveznik stekao pravo na povrat. Tijek zastare preki- da se svakom radnjom poreznog obveznika radi ostvarenja prava na povrat poreza što je naplaćen bez pravne osnove, ili više plaćenog poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni. Nakon poduzetih radnji zastarni rok počinje ponovno teći.

? Kad nastupa apsolutna zastara?

Apsolutni rok zastare prava poreznog obveznika na povrat poreza, kamata, troškova ovrhe i novčanih kazni nastupa za šest godina, i to računajući od dana kada je zastara počela prvi put teći.

2.12 Pravo na otpis dospeloga poreznog duga

? Kad se porezni dug otpisuje?

Ako se porezni dug ne može naplatiti ni u postupku ovrhe otpisuje se kao nenaplativ:

1. ako je ovršenik umro, a nije ostavio pokretnina ni nekretnina iz kojih se može naplatiti porezni dug,
2. ako postoji pravomoćno rješenje o zaključenju stečajnog postupka nad pravnom osobom, a ne postoji osiguranje duga po osnovi poreznog jamstva,
3. ako postoji pravomoćno rješenje o sklopljenoj predstečajnoj nagodbi kojom je utvrđeno da se dug otpisuje,
4. ako postoji pravomoćno rješenje o brisanju iz sudskog registra, a ne postoji osiguranje duga po osnovi poreznog jamstva.

i Ako protiv odgovorne osobe u pravnoj osobi bude podnesen zahtjev za plaćanje po- reznog duga s osnove pogodavanja vjerovniku tražbina poreznog tijela od ovršenika ponovno će se evidentirati.

i O obustavi postupka donosi se rješenje koje se dostavlja nasljednicima, odnosno pravnim slijednicima.

? Kad se porezni dug može otpisati na zahtjev poreznog obveznika?

Ako bi izvršenje naplate poreznog duga dovelo u pitanje osnovne životne potrebe duž- nika, odnosno ovršenika i članova njegova kućanstva porez se može iznimno, na njegov zahtjev, otpisati u cijelosti ili djelomice.

O otpisu dospeloga poreznog duga, na osnovi pisanog i obrazloženog zahtjeva dužnika odnosno ovršenika koji se podnosi poreznom tijelu nadležnom prema prebivalištu ili uobi- čajenom boravištu dužnika odnosno ovršenika, rješenjem odlučuje čelnik poreznog tijela.

Čelnik poreznog tijela može donijeti odluku o otpisu poreznog duga iz poreznodužničkog odnosa koji je ostao nenaplaćen nakon proteka roka od četiri godine od nastupanja apsolutnog roka zastare prava na naplatu poreznog duga. Odluka o otpisu poreznog duga obvezno sadrži oznaku poreznog duga i razdoblje na koje se odnosi otpis.

➡ Ako porezni obveznik svojevrijedno plati porezni dug nakon što je dug otpisan radi zastare ili nenaplativosti porezno tijelo će ponovno taj dug evidentirati.

2.13 Pravo na žalbu

? Tko može podnijeti žalbu na porezni akt?

Svaka osoba o čijim se pravima ili obvezama odlučivalo u prvostupanjskom poreznom postupku (porezni obveznik), kao i svaka osoba koja za to ima pravni interes (porezni jamci, državni odvjetnik, pučki pravobranitelj, državna tijela, i drugi).

? Protiv kojih se poreznih akata žalbe mogu podnijeti?

Protiv poreznog rješenja kojim je odlučeno o pojedinačnim pravima i obvezama iz pozorno-pravnog odnosa, a koje nije pravomoćno.

I Pravomoćnost rješenja

Rješenje kojim je stranka stekla neko pravo ili kojim su stranci određene obveze u upravnom postupku pravomoćno je kad se protiv njega ne može izjaviti žalba niti pokrenuti upravni spor.

I Izvršnost rješenja

Prvostupanjsko rješenje postaje izvršno nakon isteka roka za žalbu ako žalba nije izjavljena, dostavom rješenja stranci ako žalba nije dopuštena, dostavom rješenja stranci ako žalba ne odgađa izvršenje, dostavom rješenja stranci kojim se žalba odbacuje ili odbija. *Drugostupanjsko rješenje* kojim je izmijenjeno prvostupanjsko rješenje postaje izvršno kad se dostavi stranci.

➡ Kad je u rješenju određeno da se radnja koja je predmet izvršenja može izvršiti u ostavljenom roku rješenje postaje izvršno istekom tog roka.

Žalbu se može podnijeti i kada žalitelj istakne kako o njegovu zahtjevu za donošenjem poreznog akta nije donesena odluka u propisanom roku. Kad službena osoba utvrdi da ne postoje uvjeti za pokretanje postupka po službenoj dužnosti o tome obavještava podnositelja zahtjeva što je prije moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od dana podnošenja predstavke, odnosno obavijesti.

? Kome se žalba podnosi?

Nadležnom drugostupanjskom poreznom tijelu, a predaje se prvostupanjskom poreznom tijelu (ispostavi ili područnom uredu Porezne uprave koje je donijela rješenje). Žalbu se podnosi neposredno ili preporučeno putem pošte, ili se izjavljuju u zapisnik prvostupanjskom poreznom tijelu.

I U žalbi se mora navesti ime i prezime žalitelja, porezni akt protiv kojega se podnosi žalba i žalbene razloge zbog kojih se zahtijeva poništenje, izmjena ili ukidanje tog poreznog akta, te dokaze kojima se žalba obrazlaže. Žalitelj mora žalbu potpisati.

? **Koji je krajnji rok za podnošenje žalbe?**

30 dana od dana primitka poreznog akta, osim ako posebnim zakonom nije drukčije propisano.

I Žalbu što je podnesena u roku, a predana je nenadležnom tijelu, ne može se odbaciti kao nepravodobnu.

? **Kakvi su pravni učinci žalbe?**

Žalba odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta do donošenja rješenja o žalbi. Iznimno, žalba ne odgađa izvršenje pobijanoga poreznog akta što je donesen bez provođenja ispitnog postupka.

? **Do kada podnositelj žalbe može odustati od žalbe?**

Do donošenja rješenja o žalbi.

I Ako žalbeni rok nije istekao odustajanjem od žalbe ne gubi se pravo na ponovnu žalbu.

? **Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja o odbacivanju žalbe?**

Takva je žalba dopuštena.

? **Kako prvostupanjsko tijelo postupa po žalbi?**

Prvostupanjsko porezno tijelo je dužno utvrditi je li i žalba dopuštena i jeli podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku.

I Ako žalba nije dopuštena, ako nije podnijeta od ovlaštene osobe, ili ako nije podnesena u propisanom roku prvostupanjsko porezno tijelo je dužno takvu žalbu odbaciti.

? **Može li prvostupanjsko porezno tijelo u žalbenom postupku usvojiti žalbu i novim poreznim aktom zamijeniti porezni akt što se u žalbi pobija?**

To je moguće ako:

1. se ocijeni da je žalba opravdana i nije nužno provoditi novi ispitni postupak ili
2. se ocijeni da je provedeni postupak bio nepotpun, a to je moglo biti od utjecaja na rješavanje (provodi se novi ispitni postupak) ili
3. žalitelj u žalbi iznosi takve činjenice i dokaze koji bi mogli biti od utjecaja na drukčije rješavanje (provodi se novi ispitni postupak) ili
4. je žalitelju trebalo omogućiti sudjelovanje u postupku a to nije učinjeno (provodi se novi ispitni postupak) ili
5. je žalitelj propustio sudjelovati u postupku, ali je u žalbi to propuštanje opravdao (provodi se novi ispitni postupak).

? Kako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo postupa po žalbi?

Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo dužno je utvrditi je li žalba dopuštena i je li podnesena od ovlaštene osobe u propisanom roku, te ispitati zakonitost pobijanoga poreznog akta u cijelosti, a posebno u dijelovima na koje se žalba odnosi. Ako to tijelo ustanovi da je predmet trebalo riješiti drugačije nego što je riješeno u prvostupanjskom poreznom aktu ono će taj akt:

1. svojim rješenjem poništiti i predmet vratiti na ponovni postupak prvostupanjskom poreznom tijelu koje ga je donijelo, s uputama što treba izmijeniti i/ili upotpuniti, ili
2. svojim rješenjem poništiti i predmet samo riješiti.

i Nadležno drugostupanjsko porezno tijelo po službenoj dužnosti ili na temelju zahtjeva poreznog obveznika uključit će u postupak one osobe čiji bi pravni interes mogao odlukom poreznog tijela biti pogođen, a prije svega, osobe koje, uz poreznog obveznika, jamče za njegov porezni dug. Prije nego što to tijelo uključi navedene osobe u postupak mora omogućiti podnositelju žalbe da se o toj činjenici očituje. Nadalje, to tijelo može odlučiti da će se u postupku po žalbi izvoditi dokazi. Ako nadležno drugostupanjsko porezno tijelo izvodi dokaze dužno je poreznom obvezniku uputiti poziv za sudjelovanje u postupku. Neodazivanje pozivu od strane poreznog obveznika ne zadržava rad drugostupanjskoga poreznog tijela.

? Može li se podnijeti žalbu protiv rješenja kojim je odlučeno o žalbi?

Protiv rješenja drugostupanjskog poreznog tijela kojim je odlučeno o žalbi ne može se podnijeti žalba, ali se može pokrenuti upravni spor, to jest može se podnijeti tužbu Upravnom sudu Republike Hrvatske. Stranka može pokrenuti upravni spor i kad drugostupanjsko porezno tijelo nije donijelo rješenje, a bilo ga je dužno donijeti u roku dva mjeseca od dana predaje žalbe.

i Podnesena tužba ne odgađa izvršenje poreznog akta. Za vrijeme trajanja odgode izvršenja rješenja do okončanja upravnog spora zastara ne teče

? Može li porezni obveznik podnijeti žalbu protiv novog poreznog akta?

Takva žalba je dopuštena.

2.14 Pravo na obnovu poreznog postupka

? Kad se obnovu poreznog postupka može pokrenuti?

Kad je postupak okončan rješenjem, a protiv njega se ne može izjaviti žalba.

? Tko može predložiti obnovu poreznog postupka?

1. stranka,
2. državni odvjetnik,
3. porezno tijelo koje je donijelo rješenje.

? Što može biti razlog za obnovu upravnog postupka?

Razlozi za obnovu poreznog postupka te krajnji rok za podnošenje prijedloga za obnovu poreznog postupka i rok u kojem se obnovu poreznog postupka može zatražiti prikazani su u tablici:

Razlog za obnovu postupka	Rok u kojem se obnova postupka može pokrenuti	Rok za obnovu postupka
Rješenje je doneseno na temelju lažne isprave ili lažnog iskaza svjedoka ili vještaka ili je posljedica kakvog kaznenog djela	bez vremenskog ograničenja	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Rješenje se temelji na presudi donesenoj u sudskom postupku, a ta je presuda pravomoćno ukinuta	bez vremenskog ograničenja	
Rješenje se temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili javnopravno tijelo o tom je pitanju kasnije odlučilo u bitnim točkama drukčije	bez vremenskog ograničenja	
Saznanje novih činjenica, ili stjecanje mogućnosti upotrebe novih dokaza koji bi mogli dovesti do drugačijeg rješenja da su te činjenice, ili dokazi, bili izneseni ili upotrijebljeni u prijašnjem postupku	tri godine od dana dostave rješenja stranci	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Rješenje povoljno za stranku doneseno je na temelju neistinitih navoda stranke kojima je službena osoba dovedena u zabludu	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Rješenje je donijela osoba koja nije bila ovlaštena za njegovo donošenje ili osoba koja je morala biti izuzeta	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Kolegijalno tijelo, koje je donijelo rješenje, nije rješavalo u propisanom sastavu ili za rješenje nije glasovala propisana većina	tri godine od dana dostave rješenja stranci	30 dana od dana saznanja za razloge obnove ili od kad je stečena mogućnost upotrebe novih dokaza
Osobi koja je trebala sudjelovati u svojstvu stranke nije bila dana mogućnost sudjelovanja u postupku	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Osobi koja je sudjelovala u postupku nije bila dana mogućnost da se služi svojim jezikom ili pismom	tri godine od dana dostave rješenja stranci	
Stranku nije zastupao zakonski zastupnik	tri godine od dana dostave rješenja stranci	

? Kome se predaje ili šalje prijedlog za obnovu postupka?

Poreznom tijelu koje je o predmetu rješavalo u prvom stupnju ili tijelu koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

? Tko je nadležan za rješavanje prijedloga za obnovu postupka?

Porezno tijelo koje je donijelo rješenje kojim je postupak okončan.

? Odgađa li prijedlog za obnovu postupka izvršenje rješenja?

Prijedlog za obnovu postupka, u pravilu, ne odgađa izvršenje rješenja po kojem se obnova traži, ali nadležno porezno tijelo koje odlučuje o prijedlogu, ako smatra da će

prijedlog za obnovu biti uvažan, može riješiti tako da se odgodi izvršenje dok se ne odluči o pitanju obnove postupka.

? Može li se dopustiti obnovu postupka ako je rješenje na osnovi kojega se traži obnova postupka već bilo predmet upravnog spora?

Obnovu postupka može se dopustiti samo zbog onih činjenica što ih je Porezna uprava utvrdila u prijašnjem poreznom postupku, a ne i zbog onih što ih je sud utvrdio u svojem postupku.

? Donosi li nadležno tijelo rješenje?

Nakon provedene obnove postupka nadležno tijelo donosi rješenje o upravnoj stvari koja je bila predmet obnovljenog postupka. Rješenjem donesenim u obnovljenom postupku nadležno tijelo može rješenje koje je bilo predmet obnove ostaviti na snazi ili ga zamijeniti novim rješenjem. U tom će slučaju, s obzirom na okolnosti, prijašnje rješenje poništiti ili ukinuti.

? Može li se izjaviti žalbu protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku?

Protiv rješenja kojim je odlučeno o prijedlogu za obnovu postupka i protiv rješenja donesenog u obnovljenom postupku može se izjaviti žalba samo kad je rješenje donijelo prvostupanjsko tijelo. Protiv rješenja što ga je donijelo drugostupanjsko tijelo može se pokrenuti upravni spor.

2.15 Pravo na pokretanje upravnog spora

? Kad fizičke i pravne osobe mogu pokrenuti upravni spor?

Kad smatraju da su im pojedinačnim odlukama ili postupanjem javnopravnih tijela povrijeđena prava i pravni interesi.

Javnopravnim tijelom smatra se tijelo državne uprave i drugo državno tijelo, tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravna osoba koja ima javnu ovlast i pravna osoba koja obavlja javnu službu (pružatelj javnih usluga).

? Što može biti predmetom upravnog spora?

1. ocjena zakonitosti upravnog akta protiv kojega nije dopušteno izjaviti redoviti pravni lijek, to jest protiv pojedinačne odluke kojom je javnopravno tijelo odlučilo o pravu, obvezi ili pravnom interesu stranke u upravnoj stvari,
2. ocjena zakonitosti postupanja javnopravnog tijela iz područja upravnog prava kojim je povrijeđeno pravo, obveza ili pravni interes stranke protiv kojeg nije dopušteno izjaviti redoviti pravni lijek,
3. ocjena zakonitosti propuštanja javnopravnog tijela iz područja upravnog prava da u zakonom propisanom roku odluči o pravu, obvezi ili pravnom interesu ili redovitim pravnom lijeku stranke, odnosno da postupi prema propisu i

4. ocjena zakonitosti sklapanja, raskidanja i izvršavanja upravnog ugovora.

I Predmet upravnog spora je i ocjena zakonitosti općeg akta jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koja ima javnu ovlast i pravne osobe koja obavljaju javnu službu.

➤ Upravni spor ne može se voditi:

- u stvarima u kojima je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora,
- o pravilnosti pojedinačne odluke donesene primjenom slobodne ocjene javnopravnog tijela, ali se može voditi o zakonitosti takve odluke, granicama ovlasti i svrsi radi koje je ovlast dana,
- protiv postupovne odluke javnopravnog tijela, jer se takva odluka može pobijati tužbom protiv odluke o glavnoj stvari, ako zakonom nije drukčije propisano.

? Tko rješava upravne sporove?

Upravni sudovi i Visoki upravni sud Republike Hrvatske.

Upravni sudovi odlučuju:

1. o tužbama protiv pojedinačnih odluka javnopravnih tijela,
2. o tužbama protiv postupanja javnopravnih tijela,
3. o tužbama zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku,
4. o tužbama protiv upravnih ugovora i izvršavanja upravnih ugovora,
5. u drugim zakonom propisanim slučajevima.

Visoki upravni sud odlučuje:

1. o žalbama protiv presuda upravnih sudova i rješenja upravnih sudova protiv kojih je dopuštena žalba,
2. o zakonitosti općih akata,
3. o sukobu nadležnosti između upravnih sudova,
4. u drugim zakonom propisanim slučajevima.

I Za rješavanje u sporu mjesno je nadležan upravni sud na području kojeg tužitelj ima prebivalište, odnosno sjedište, ako zakonom nije drukčije propisano. Ako tužitelj nema prebivalište u Republici Hrvatskoj mjesno je nadležan sud na čijem je području tužiteljevo boravište. Kad tužitelj u Republici Hrvatskoj nema prebivalište, boravište ili sjedište mjesno je nadležan upravni sud na području na kojemu je sjedište javnopravnog tijela koje je donijelo odluku u prvom stupnju ili je postupilo, odnosno obavilo neku radnju.

I U sporovima što se odnose na nekretnine, ili na pravno pitanje što je povezano s nekim mjestom, mjesno je nadležan upravni sud na čijem je području ta nekretnina, ili mjesto s kojim je povezano to pravno pitanje.

I U sporovima što se odnose na upravne ugovore mjesno je nadležan upravni sud na čijem je području sjedište javnopravnog tijela koje je stranka ugovora.

I U sporovima što se odnose na brodove i zrakoplove hrvatske državne pripadnosti, ili u stvarima u kojima je povod za vođenje spora nastao na brodu ili zrakoplovu hrvatske državne pripadnosti, mjesno je nadležan upravni sud prema matičnoj luci broda ili zrakoplova.

- Visoki upravni sud Republike Hrvatske bez odgode rješava sukob mjesne nadležnosti između upravnih sudova, a na prijedlog stranke ili suda.
- U slučaju spriječenosti nadležnog upravnog suda za rješavanje određenog upravnog spora Visoki upravni sud na prijedlog stranke ili suda određuje koji će sud preuzeti rješavanje spora.

? Kako se pokreće upravni spor?

Upravni spor se pokreće tužbom. Spor se može pokrenuti nakon što je iscrpljena svaka druga zakonom propisana pravna zaštita. Smatra se da je spor pokrenut na dan predaje tužbe sudu. Tužbom se može zahtijevati:

1. poništavanje ili oglašavanje ništavom pojedinačne odluke,
2. donošenje pojedinačne odluke koja nije donesena u propisanom roku,

i U slučajevima pod točkama 1. i 2. tužbom se može zahtijevati da sud odluči o pravu, obvezi ili pravnom interesu stranke.

3. postupanje koje je tuženik sukladno propisima ili pojedinačnoj odluci obavezan izvršiti,
4. oglašavanje ništavnim upravnog ugovora ili izvršavanje obveze iz upravnog ugovora.

➤ Uz glavni zahtjev tužbom se može zahtijevati povrat stvari i naknada štete što ju je tuženik počinio.

? Što tužba obvezno mora sadržavati?

- Naziv suda kojemu se tužba podnosi,
- osobno ime, odnosno naziv i adresu tužitelja,
- naziv tuženika,
- oznaku osporavane pojedinačne odluke ili upravnog ugovora, odnosno opis postupanja ili obveze izvršenje kojih se zahtijeva,
- tužbeni zahtjev,
- opseg osporavanja pojedinačne odluke, postupanja ili upravnog ugovora,
- razloge za pokretanje spora glede glavne stvari i sporednih traženja,
- činjenice i dokaze na kojima tužitelj temelji tužbeni zahtjev i
- potpis tužitelja.

i Ako se u sporu traži povrat stvari ili naknada štete, zahtjev u svezi sa stvarima i visinom pretrpljene štete mora biti sadržan u tužbi.

➤ Ako tužitelj nema prebivalište, boravište ili sjedište u Republici Hrvatskoj u tužbi mora naznačiti opunomoćenika ili opunomoćenika za primanje pismena.

I Tužbi treba priložiti izvornik ili presliku osporene pojedinačne odluke, upravnog ugovora ili dokaz o postupanju. Pri pokretanju spora zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke ili postupanja u propisanom roku, tužbi treba priložiti i dokaz o trenutku pokretanja upravnog postupka, odnosno podnošenja zahtjeva za postupanjem.

➡ Uz tužbu se podnosi prijepis tužbe i priloga za tuženika i za svaku zainteresiranu osobu, ako ih ima.

? Kome se tužbu podnosi?

Nadležnom sudu, i to neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja elektronički. Smatra se da je tužba podnesena u roku i kad je u roku predana nenadležnom sudu ili tuženiku.

I Kad se tužbu upućuje preporučeno poštom, ili se predaje ovlaštenom pružatelju poštanskih usluga, danom predaje sudu smatra se dan predaje pošti, odnosno ovlaštenom pružatelju poštanskih usluga.

I Za tužbu što je dostavljena elektroničkim putem smatra se da je predana u trenutku kad je zabilježena na poslužitelju za slanje elektroničkih poruka. Takva tužba treba biti ovjerena elektroničkim potpisom, sukladno posebnom zakonu. Sud će bez odgode elektroničkim putem pošiljatelju potvrditi primitak tužbe.

? U kojem se roku tužbu podnosi?

30 dana od dana dostave osporene pojedinačne odluke ili odluke o prigovoru na osporeno postupanje. Pri pokretanju spora zbog propuštanja donošenja pojedinačne odluke, ili propuštanja postupanja u propisanom roku, tužba se podnosi sudu najranije 8 dana nakon protoka propisanog roka. Kad pojedinačna odluka nije dostavljena stranci, sukladno propisanim pravilima o dostavi, tužba se može podnijeti u roku od 90 dana od dana kad je stranka saznala ili je mogla saznati za odluku.

Ako je u pojedinačnoj odluci u uputi o pravnom lijeku određen dulji rok za pokretanje spora od roka propisanog zakonom tužba se može podnijeti u tom roku.

Ako pojedinačna odluka sadržava uputu o pravnom lijeku, u kojoj je pogrešno navedeno da tužba nije dopuštena, tužba se može podnijeti u roku od 90 dana od dana kad je stranka saznala, ili je mogla saznati, za mogućnost podnošenja tužbe.

? Tko može biti tužitelj?

Fizička ili pravna osoba koja smatra da su joj prava i pravni interesi povrijeđeni pojedinačnom odlukom, postupanjem javnopravnog tijela, odnosno propuštanjem donošenja pojedinačne odluke ili postupanja javnopravnog tijela u zakonom propisanom roku, ili sklapanjem, raskidom ili izvršavanjem upravnog ugovora.

➡ Tužitelj može biti i osoba koja nema pravne osobnosti ili skupina osoba ako su pojedinačnom odlukom ili postupanjem javnopravnog tijela povrijeđena njihova prava i pravni interesi.

➡ Tužitelj može biti javnopravno tijelo koje je sudjelovalo ili je trebalo sudjelovati u donošenju odluke, postupanju ili sklapanju upravnog ugovora, kao i državno tijelo ovlašteno zakonom.

? Tko je tuženik?

Javnopravno tijelo koje je donijelo ili je propustilo donijeti pojedinačnu odluku, ili je propustilo postupiti, odnosno obaviti neku radnju.

? Tko je zainteresirana osoba?

Svaka osoba kojoj bi poništavanje, izmjena ili donošenje pojedinačne odluke, postupanje ili propuštanje postupanja javnopravnog tijela, odnosno sklapanje, raskid ili izvršavanje upravnog ugovora, povrijedilo njezino pravo ili pravni interes.

- i** Zainteresirana osoba je i javnopravno tijelo koje smatra da sudska odluka može imati učinak na prava i pravne interese koje to javnopravno tijelo štiti na temelju zakona.

Sud po službenoj dužnosti, ili na prijedlog stranke, poziva zainteresiranu osobu da sudjeluje u sporu.

? Tko može biti ovlašten u upravnom sporu za zastupanje tužitelja i zainteresirane osobe?

Zakonski zastupnik, zajednički predstavnik i opunomoćenik. Osoba ovlaštena za zastupanje dužna je pri prvoj radnji u sporu podnijeti dokaz o ovlasti za zastupanje stranke.

? Do kada tužitelj može povući tužbu?

Tužitelj može povući tužbu sve do zaključenja rasprave, a kad se rasprava ne vodi, do donošenja odluke suda. Povlačenje tužbe ne može se opozvati. Nadalje, ako tužitelj u roku koji mu je za to određen ne postupi po zahtjevu suda, pri čemu je poučen o pravnim posljedicama propuštanja, tužba se smatra povučenom. Pri povlačenju tužbe sud će obustaviti spor.

? Kako sud odlučuje o tužbenom zahtjevu?

O tužbenom zahtjevu koji se odnosi na glavnu stvar i sporedna traženja sud odlučuje presudom.

? Može li sud presudom riješiti spor bez rasprave?

Sud to može učiniti u sljedećim slučajevima:

- ako je tuženik priznao tužbeni zahtjev u cijelosti,
- u predmetu u kojem se rješava na temelju pravomoćne presude donesene u ogleđnom sporu,
- ako tužitelj osporava samo primjenu prava, a činjenice su nesporne, te stranke u tužbi ili u odgovoru na tužbu izričito ne zahtijevaju održavanje rasprave.
- ako se stranke o tome izrijekom suglase, a sud utvrdi da nije potrebno izvoditi nove dokaze.

? Može li sud prekinuti spor?

Sud može rješenjem prekinuti spor:

- dok se ne odluči o prethodnom pitanju ako je postupak o prethodnom pitanju pokrenut pred sudom ili nadležnim javnopravnim tijelom,

- dok Visoki upravni sud ne odluči o zakonitosti općeg akta koji se u konkretnom slučaju primjenjuje i
- kad je to propisano zakonom.

Sud rješenjem prekida spor do pravomoćnosti presude donesene u ogleđnom sporu i kad je to propisano zakonom. Protiv rješenja o prekidu spora može se podnijeti žalba.

? Kad sud rješenjem odbacuje tužbu?

Kad sud utvrdi:

1. da je tužba podnesena nepravodobno,
2. da se pojedinačnom odlukom, postupanjem ili upravnim ugovorom ne dira u pravo ili pravni interes tužitelja,
3. da protiv pojedinačne odluke, postupanja ili upravnog ugovora nije iskorišten redovit pravni lijek,
4. da je sudska zaštita osigurana izvan upravnog spora,
5. da već postoji pravomoćna odluka donesena u upravnom sporu u istoj stvari,
6. da je tužba podnesena protiv postupovne odluke, osim ako zakonom nije drukčije propisano.

Nadalje, ako tužitelj u ostavljenom roku ne otkloni nedostatke u tužbi, a oni su takvi da sprječavaju rad suda, sud rješenjem odbacuje tužbu kao neurednu. Sud neće odbaciti tužbu ako se nađe da je osporena odluka ništava ili je upravni ugovor ništetan. Protiv takovog rješenja žalba je dopuštena.

? Kako sud rješava u upravnim sporovima?

U pravilu rasprave su javne. Javnost se može isključiti zbog zaštite privatnosti, tajnosti podataka i drugih zakonom propisanih razloga.

? Kad presuda postaje pravomoćna?

Ako žalba nije podnesena prvostupanjska presuda postaje pravomoćna protekom žalbenog roka, a ako žalba nije dopuštena danom donošenja presude. Drugostupanjska presuda postaje pravomoćna danom njezinog donošenja.

? Mogu li stranke podnijeti žalbu protiv presude upravnog suda?

Stranke to mogu učiniti zbog bitne povrede pravila sudskog postupka, zbog pogrešno ili nepotpuno utvrđenoga činjeničnog stanja u sporu i zbog pogrešne primjene materijalnog prava.

I Žalba ne odgađa izvršenje pobijane presude. Na prijedlog žalitelja Visoki upravni sud može odgoditi izvršenje pobijane presude.

? Kome se žalba podnosi?

Upravnom sudu koji je donio presudu u roku 15 dana od dana dostave presude.

? Može li se spor obnoviti?

Spor okončan presudom može se obnoviti na prijedlog stranke:

- ako je konačnom presudom Europskog suda za ljudska prava odlučeno o povredi temeljnog ljudskog prava ili slobode na drukčiji način od presude suda,

- ako se presuda temelji na prethodnom pitanju, a nadležni sud ili drugo javno-pravno tijelo o tom je pitanju poslije odlučilo u bitnim točkama drukčije,
- ako je do odluke suda došlo zbog kaznenog djela suca ili službenika suda,
- ako se odluka suda temelji na ispravi koja je krivotvorena ili u kojoj je ovjeren neistinit sadržaj, ili ako se odluka suda temelji na lažnom iskazu svjedoka, vještaka ili stranke i
- ako je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je morao biti izuzet.

I Sudac ne može odlučivati niti sudjelovati u sporu:

1. ako je sam stranka, zakonski zastupnik ili opunomoćenik stranke ili ako je sa strankom u odnosu suovlaštenika ili suobveznika,
 2. ako mu je stranka ili zakonski zastupnik ili opunomoćenik stranke srodnik po krvi u pravoj liniji do bilo kojeg stupnja, a u pobočnoj do četvrtog stupnja, ili mu je bračni drug, izvanbračni drug ili srodnik po tazbini do drugog stupnja, bez obzira na to je li brak prestao ili nije,
 3. ako je skrbnik, posvojitelj ili posvojenik stranke, njezina zakonskog zastupnika ili opunomoćenika,
 4. ako je u istom predmetu sudjelovao u donošenju odluke u upravnom postupku ili prvostupanjskom upravnom sporu,
 5. ako postoje druge okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristranost.
- čim sudac sazna da postoji koji od razloga za izuzeće prekinut će svaki rad na tom predmetu i o tome obavijestiti predsjednika suda, koji će rješenjem odlučiti o izuzeću suca i odrediti drugog suca. Izuzeće suca može tražiti i stranka.

? Kome se podnosi prijedlog za obnovu spora?

Sudu koji je donio presudu najkasnije u roku 30 dana od dana kad je stranka saznala za razlog obnove. Nakon proteka jedne godine od pravomoćnosti presude obnova se ne može predložiti zato jer je u donošenju odluke sudjelovao sudac koji je morao biti izuzet.

? Što ako stranka smatra da je u upravnom sporu povrijeđen zakon?

Stranke u upravnom sporu mogu zbog povrede zakona predložiti Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske podnošenje zahtjeva za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne sudske odluke upravnog suda ili Visokog upravnog suda. Državno odvjetništvo Republike Hrvatske može taj zahtjev podnijeti u roku od šest mjeseci od dana dostave strankama pravomoćne sudske presude.

I Državno odvjetništvo Republike Hrvatske ovaj zahtjev može podnijeti i po službenoj dužnosti.

O zahtjevu za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne sudske odluke upravnog suda ili Visokog upravnog suda odlučuje Vrhovni sud Republike Hrvatske, koji može presudu preinačiti, ili je ukinuti i vratiti predmet na ponovno rješavanje.

? Tko može pokrenuti postupak ocjene zakonitosti općeg akta?

Postupak ocjene zakonitosti općeg akta Visoki upravni sud pokreće na zahtjev fizičke ili pravne osoba, ili skupine osoba povezanih zajedničkim interesom, ako je pojedinačnom odlukom javnopravnog tijela koja se temelji na općem aktu došlo do povrede njihova prava ili pravnog interesa. Zahtjev se podnosi u roku 30 dana od dostave odluke.

- I Visoki upravni sud može pokrenuti postupak ocjene zakonitosti općeg akta po službenoj dužnosti ili na zahtjev suda.

2.16 Pravo na obavijest o poreznom nadzoru, pravo na sudjelovanje i pravo na obavijest o ishodu poreznog nadzora

? Što je to porezni nadzor?

To je dio porezno-pravnog odnosa u kojem porezno tijelo provodi postupak radi provjere i utvrđivanja činjenica bitnih za oporezivanje poreznih obveznika i drugih osoba. Porezna uprava obaviješću određuje predmet i razdoblje poreznog nadzora.

? Do kada obavijest o poreznom nadzoru mora biti dostavljena poreznom obvezniku?

Najkasnije osam dana prije početka poreznog nadzora u pisanom obliku.

- I Iznimno, nadzor se može obaviti bez prethodne najave kako se ne bi ugrozila svrha poreznog nadzora. U tom se slučaju obavijest o poreznom nadzoru predaje poreznom obvezniku neposredno prije početka nadzora.

? Ima li porezni obveznik pravo sudjelovati u poreznom nadzoru?

Porezni obveznik ima dužnost i pravo tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje tako da daje obavijesti, predočava evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge isprave ili imenuje osobu koja će to raditi u njegovo ime.

? Na koji se način ovlaštena osoba mora predstaviti?

Prije početka poreznog nadzora osoba ovlaštena za njegovu provedbu mora se predstaviti poreznom obvezniku predočenjem službene iskaznice.

? Za koje se razdoblje porezni nadzor može obavljati?

Za razdoblje za koje nije nastupila zastara prava na utvrđivanje porezne obveze.

? U kojem se vremenu porezni nadzor može obavljati?

Tijekom uobičajenog radnog vremena. Obavljanje nadzora izvan tog vremena dopustivo je ako porezni obveznik na to pristane ili ako to bezuvjetno nalaže svrha nadzora.

? Ima li porezni obveznik pravo na obavijest o ishodu poreznog nadzora?

O ishodu poreznog nadzora, prije sastavljanja zapisnika, treba obaviti zaključni razgovor s poreznim obveznikom ili s osobom koju je imenovao porezni obveznik te raspraviti sporne činjenice, pravne ocjene, zaključke i njihove učinke na utvrđivanje porezne obveze te o tome sačiniti zabilješku.

- I Iznimno, zaključni razgovor neće se obaviti ako tijekom poreznog nadzora nisu utvrđene nepravilnosti ili ako porezni obveznik razgovor izbjegava.

? Ima li porezni obveznik pravo podnijeti prigovor na zapisnik o poreznom nadzoru?

Ima pravo podnijeti prigovor na zapisnik roku 5 do 20 dana, računajući od dana primitka zapisnika. Porezno tijelo dužno je razmotriti prigovor na zapisnik te ako prigovor ne usvoji, razloge neusvajanja treba navesti u obrazloženju poreznog rješenja.

Ako su prigovorom iznesene nove činjenice i materijalni dokazi zbog kojih bi trebalo promijeniti činjenično stanje utvrđeno u zapisniku, ili izmijeniti ranije pravne ocjene, Porezna uprava će o takvim činjenicama i materijalnim dokazima ili novim pravnim ocjenama sastaviti dopunski zapisnik. Na dopunski zapisnik ne može se podnijeti prigovor, ali porezni obveznik može u žalbi koju podnosi protiv poreznog rješenja pobijati zaključak kojim je prigovor odbačen ili odbijen.

- I Na temelju činjenica navedenih u zapisniku i u dopunskom zapisniku o poreznom nadzoru donosi se porezno rješenje najkasnije u roku 60 dana od dana uručenja zapisnika ili dopunskog zapisnika o poreznom nadzoru.

Ako se na temelju provedenoga poreznog nadzora utvrdi da nema osnove za izmjenu porezne obveze, porezno tijelo će o utvrđenom dostaviti obavijest poreznom obvezniku.

2.17 Prava u ovršnom postupku

? Što je to ovršni postupak?

Dio porezno – pravnog odnosa u kojemu Porezna uprava provodi postupak prisilne naplate poreznog duga na temelju ovršnih i vjerodostojnih isprava.

- I Ovršne isprave su:
 1. rješenje o utvrđivanju poreza,
 2. obračunska prijava koju porezni obveznik podnosi u propisanim rokovima radi obračuna i iskazivanja obveze uplate poreza, a prema odredbama zakona kojima se uređuje pojedina vrsta poreza.
- I Vjerodostojna isprava je knjigovodstveni izlist stanja poreznog duga potpisan od ovlaštene osobe Porezne uprave.

? Kad se provodi ovrha?

Kad je porezni dug poreznog obveznika dospio i nakon što je porezno tijelo poduzelo sve mjere da se porezni dug naplati iz sredstava osiguranja naplate poreznog duga.

? Može li se protiv rješenja o ovrsi podnijeti prigovor i žalbu?

Protiv rješenja o ovrsi što je doneseno **na temelju vjerodostojne isprave** može se u roku 8 dana od dana dostave rješenja o ovrsi podnijeti prigovor, a protiv rješenja o ovrsi što je doneseno **na temelju ovršne isprave** može se u istom roku podnijeti žalba.

Prigovor odgađa izvršenje rješenja o ovrsi do donošenja rješenja po prigovoru. Protiv rješenja donesenog po prigovoru može se podnijeti žalba u roku osam dana od dana dostave rješenja.

? Kad se ovrha obustavlja?

Ovrha će se obustaviti po službenoj dužnosti ili na prijedlog ovršenika:

1. ako je ovršna isprava nakon pravomoćno dovršenog postupka preinačena, ukinuta ili poništena,
2. ako prestanu prava i obveze iz porezno-dužničkog odnosa,
3. ako nema osnove za nastavak postupka jer su prava tražbina već zaplijenjena za druge vjerovnike,
4. ako se otvori postupak predstečajne nagodbe,
5. ako se otvori stečajni postupak.

? Može li porezni dužnik od Porezne uprave zatražiti odgodu naplate poreznog duga?

To je jedino moguće ako porezni dužnik s Poreznom upravom sklopi prestečajnu nagodbu prema kojoj je dozvoljena odgoda naplate poreznog duga i obročna otplata.

? Obračunava li se kamate za trajanja odgode ovrhe?

Kamate se obračunavaju tijekom odgode ovrhe.

? Što ne može biti predmetom pljenidbe?

Predmet pljenidbe ne mogu biti:

1. odjeća, cipele, rublje i drugi predmeti za osobnu uporabu, posteljina, posuđe, pokućstvo, štednjak, hladnjak, televizor, radio-prijamnik i druge stvari za kućanstvo ako ih ovršenik i članovi njegova kućanstva trebaju za zadovoljavanje osnovnih životnih potreba,
2. hrana i ogrjev za potrebe ovršenika i članova njegova kućanstva,
3. radna i rasplodna stoka, poljoprivredni strojevi i drugo radno oruđe koje ovršenik kao poljoprivrednik treba za rad na svom gospodarstvu, te sjeme za uporabu i hranu za stoku potrebnu do sljedećeg razdoblja prinosa žetve, kosidbe i sl.,
4. knjige i druge stvari koje ovršenik treba za obavljanje svoje znanstvene, umjetničke ili druge djelatnosti,
5. alat, oruđe, strojevi i drugi predmeti koji su ovršeniku-fizičkoj osobi koja samostalno obavlja djelatnost nužni za obavljanje njegove upisane djelatnosti, te sirovine i pogonsko gorivo za tri mjeseca.

I U postupku ovrhe ne mogu se plijeniti ovršenikove tražbine:

1. po osnovi plaće i s plaćom izjednačenih primanja do iznosa minimalne plaće u Republici Hrvatskoj utvrđene prema propisu o minimalnoj plaći,
2. novčani primici koji su izuzeti od oporezivanja prema posebnim propisima.

3. OBVEZE U POREZKOM POSTUPKU

3.1 Obveza prijave činjenica za utvrđivanje porezne obveze

? Koje je činjenice porezni obveznik dužan prijaviti poreznom tijelu u propisanom roku?

Sve činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze. To se naročito odnosi na osnutak, premještaj i prestanak trgovačkog društva, radionice ili stalne poslovne jedinice, ili početak obavljanja gospodarstvene djelatnosti, odnosno promjenu prebivališta ili uobičajenog boravišta, kao i na druge činjenice čije je prijavljivanje propisano posebnim zakonom.

- i** **Obveznici poreza na dohodak** koji počinju obavljati samostalnu djelatnost, porezni obveznici koji počinju davati u najam i zakup pokretnine, stvari i nekretnine i porezni obveznici koji počinju ostvarivati dohodak izravno iz inozemstva dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti početak obavljanja djelatnosti, iznajmljivanja i ostvarivanja dohotka, u roku 8 dana od dana početka obavljanja djelatnosti, odnosno od dana početka ostvarivanja dohotka. U istom roku su porezni obveznici koji počinju obavljati samostalnu djelatnost dužni nadležnoj ispostavi Porezne uprave prema svome prebivalištu ili uobičajenom boravištu dati podatke o osobi koja im vodi poslovne knjige.
- i** **Obveznici poreza na dobit** dužni su nadležnoj ispostavi Porezne uprave prijaviti sve činjenice bitne za utvrđivanje porezne obveze u roku 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.
- i** **Obveznici PDV-a** moraju se upisati u registar obveznika PDV-a pod slijedećim uvjetima:
 - Poduzetnik, pravna ili fizička osoba, koji isporučuje dobra ili obavlja usluge, a čija je godišnja vrijednost isporuka dobara i obavljenih usluga u prethodnoj kalendarskoj godini, nakon odbitka vrijednosti isporuka što su oslobođene poreza i bez uključenog PDV-a, bila veća od 230.000,00 kn
 - Poduzetnik koji počinje s obavljanjem djelatnosti i želi ući u sustav PDV-a u istoj godini u kojoj je počeo s obavljanjem djelatnosti obavezan je s prvim poduzetničkim aktivnostima Poreznoj upravi podnijeti prijavu za upis u registar obveznika PDV-a, a najkasnije prije prve isporuke dobara i usluga koja podliježe oporezivanju.
 - Inozemni poduzetnik koji na području Republike Hrvatske nema sjedište, poslovnu jedinicu, prebivalište ili uobičajeno boravište, a u tuzemstvu obavlja isporuke dobara ili usluga (osim inozemnog poduzetnika koji u tuzemstvu obavlja usluge, a domaći primatelj usluga je obavezan obračunati i uplatiti PDV) ima obvezu imenovati poreznog zastupnika prije početka obavljanja oporezivih isporuka dobara i određenih usluga u tuzemstvu i upisati se u registar obveznika PDV-a s prvim poduzetničkim aktivnostima. Uz prijavu je potrebno priložiti punomoć ili ugovor o poreznom zastupanju, potvrdu porezne uprave države u kojoj porezni obveznik ima sjedište da je registriran kao porezni obveznik, te izjavu ili dokaz o namjeri obavljanja isporuka dobara i usluga na području RH.

- I Obveznici poreza na promet nekretnina** moraju ispostaviti Porezne uprave na čijem je području nekretnina prijaviti nastanak porezne obveze u roku 30 dana od dana nastanka porezne obveze, to jest 30 dana od:
 - trenutka zaključivanja ugovora ili drugog pravnog posla na osnovi koje se stječe nekretnina,
 - trenutka pravomoćnosti sudske odluke ili odluke tijela državne uprave na temelju kojih se stječu nekretnine,
 - trenutka smrti primatelja uzdržavanja, kada se na osnovi ugovora o doživotnom uzdržavanju pravo vlasništva nekretnine prenosi nakon smrti primatelja uzdržavanja,
 - trenutka sklapanja ugovora o dosmrtnom uzdržavanju kada se pravo vlasništva nekretnine na osnovi ugovora o dosmrtnom uzdržavanju prenosi prije smrti primatelja uzdržavanja.
- I Obveznici poreza na nasljedstva i darove** moraju nadležnom poreznom tijelu dostaviti rješenje o nasljeđivanju odnosno odluku tijela državne uprave ili suda ili ugovor o darovanju u roku 30 dana od dana pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju ili odluke tijela državne uprave ili suda ili od dana sklapanja ugovora o darovanju.
- I Obveznici poreza na kuće za odmor** dužni su nadležnom poreznom tijelu dostaviti podatke o kućama za odmor, što se odnose na mjesto gdje su ti objekti, te korisnu površinu, do 31. ožujka godine za koju se utvrđuje porez na kuće za odmor.
- I Obveznici poreza na automate za zabavne igre** dužni su prije stavljanja u uporabu automata za zabavne igre nadležnom poreznom tijelu prema mjestu uporabe automata mjesečno podnositi zahtjev za izdavanje nadzorne naljepnice (markice) za označavanje automata.

Nadalje, porezni obveznici koji su izravno ili neizravno stekli više od 50% udjela u tuzemnom ili inozemnom trgovačkom društvu, trgovačka društva nad kojim druge osobe imaju većinska članska prava ili su u sustavu povezanih društava dužni su to prijaviti nadležnom poreznom tijelu prema svome sjedištu. Ako posebnim propisom nije uređeno drugačije prijave treba podnijeti u roku od 30 dana od dana nastanka činjenice za koju postoji obveza prijavljivanja.

3.2 Obveza podnošenja poreznih prijava

? Tko je dužan podnijeti poreznu prijavu?

Poreznu prijavu dužni su poreznom tijelu u propisanom roku podnijeti porezni obveznik i osoba koju porezno tijelo na to pozove, s time da se poziv na podnošenje porezne prijave može uputiti i javnim priopćenjem.

- I** Podaci u poreznoj prijavi moraju biti točni i istiniti. Poreznoj prijavi mora se priložiti dokumentacija u skladu s poreznim propisima.

? U kojem roku i u kojem se obliku podnosi poreznu prijavu?

Porezne prijave moraju obveznici njihovog podnašanja podnijeti u propisanim rokovima. Prijave se podnose na propisanom obrascu u pisanom obliku ili elektroničkim putem. Iznimno je moguće prijavu usmeno izjaviti ako porezni obveznik, zbog osobnih

razloga, prijavu ne može podnijeti u pisanom obliku ili elektroničkim putem. U takvim slučajevima poreznu prijavu se usmeno izjavljuje u zapisnik službenoj osobi poreznog tijela.

Obveza podnošenja poreznih prijava elektroničkim putem propisana je za:

1. porezne obveznike koji su u smislu odredaba Zakona o računovodstvu razvrstani u srednje ili velike poduzetnike,
2. sve obveznike poreza na dodanu vrijednost.

- I** Prema odredbama Zakona o računovodstvu poduzetnici se razvrstavaju na male, srednje i velike, ovisno o pokazateljima utvrđenim na zadnji dan poslovne godine koja prethodi poslovnoj godini za koju se sastavljaju financijski izvještaji, a prema sljedećim uvjetima:
- iznos ukupne aktive,
 - iznos prihoda,
 - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine.
1. Mali poduzetnici su oni koji ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva 32.500.000,00 kuna,
 - prihod 65.000.000,00 kuna,
 - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 50
 2. Srednji poduzetnici su oni koji prelaze dva od prethodno nabrojanih uvjeta, ali ne prelaze dva od sljedećih uvjeta:
 - ukupna aktiva 130.000.000,00 kuna,
 - prihod 260.000.000,00 kuna,
 - prosječan broj radnika tijekom poslovne godine 250.
 3. Veliki poduzetnici su oni koji prelaze dva uvjeta iz točke 2.
- Veliki poduzetnici u smislu Zakona o računovodstvu su i banke, štedne banke, stambene štedionice, institucije za elektronički novac, društva za osiguranje, leasing društva, društva za upravljanje investicijskim fondovima i zasebna imovina bez pravne osobnosti kojom oni upravljaju, društva za upravljanje investicijskim fondovima i imovina investicijskih fondova s pravnom osobnosti, društva za upravljanje obveznim odnosno dobrovoljnim mirovinskim fondovima i zasebna imovina kojom oni upravljaju te mirovinska osiguravajuća društva.

? Može li porezni obveznik odustati od prijave?

Ako je porezni obveznik podnio poreznu prijavu koju prema odredbama posebnog propisa nije bio dužan podnijeti on može u roku trideset dana od dana podnošenja prijave odustati, ali samo ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

? Može li porezni obveznik naknadno ispraviti prijavljene podatke?

Nakon što je doneseno porezno rješenje poreznu prijavu se više ne može ispraviti. Ako porezno rješenje nije doneseno porezni obveznik može ispraviti netočne podatke ili dopuniti podatke u prijavi. Pravo na ispravak prijave ima i univerzalni pravni slijednik poreznog obveznika i zastupnici poreznog obveznika ili univerzalnoga pravnog slijednika.

- I** Ispravak prijave porezni obveznik može obaviti najkasnije u roku od dvanaest mjeseci od isteka roka za podnošenje prijave. Ako se pokrene postupak poreznog nadzora prije

isteka tog roka porezni obveznik može obaviti ispravak prijave najkasnije do dostave obavijesti o početku poreznog nadzora.

3.3 Obveza u sudjelovanju u poreznom postupku

? Mora li porezni obveznik sudjelovati u poreznom postupku?

Porezni obveznik je dužan tijekom poreznog postupka sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja u odnosu na njegovu oporezivu djelatnost i imovinu u tuzemstvu i inozemstvu tako da potpuno i istinito iznosi činjenice bitne za oporezivanje te da za svoje tvrdnje ponudi dokaze.

3.4 Obveza u sudjelovanju u poreznom nadzoru

? Tko je obavezan sudjelovati u poreznom nadzoru?

Svi porezni obveznici, ali i druge osobe koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje. Porezni obveznik je dužan sudjelovati u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za oporezivanje tako da daje obavijesti, predočava evidencije, poslovne knjige, poslovnu dokumentaciju i druge isprave, ili je dužan imenovati osobu koja će to raditi u njegovo ime.

i Porezni nadzor može se obavljati kod svih poreznih obveznika i drugih osoba koje raspolažu činjenicama i dokazima bitnim za oporezivanje.

Ovlaštena osoba za porezni nadzor može zatražiti obavijesti od zaposlenika poreznog obveznika, ili od trećih osoba. Te su osobe dužne dati obavijesti ovlaštenoj osobi za porezni nadzor bez pisanog zahtjeva.

3.5 Obveza obračuna i pravodobnog plaćanja poreza i kamata po osnovi poreznog duga

? Tko je dužan obračunati porez i pripadajuće zatezne kamate?

1. Porezna uprava (u pravilu rješenjem),
2. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik PDV-a i obveznik poreza na dobit), i
3. Isplatelj poreza po odbitku, to jest osoba koja je dužna obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj autorskog honorara, isplatelj naknade za rad trgovačkom putniku koji nije kod isplatelja u radnom odnosu, kao i svi drugi isplatelji primitaka po osnovi drugog dohotka).

? Tko je obveznik plaćanja poreza?

Dužnu svotu poreza i kamata po osnovi poreznog duga obvezni su pravodobno uplatiti na propisani račun:

1. Porezni obveznik, kad je to propisano posebnim zakonom (npr. obveznik poreza na dohodak, obveznik poreza na dobit, obveznik PDV-a, obveznik poreza na promet nekretnina, obveznik poreza na nasljedstva i darove, i drugi) i
2. Isplatelj poreza po odbitku (npr. poslodavac za svojeg zaposlenika, isplatelj naknada po osnovi drugog dohotka).

- i** Na neplaćene i na manje plaćene svote poreza obračunavaju se i plaćaju zatezne kamate po stopi od 12% godišnje.
- i** Porez i kamate po osnovi poreznog duga uplaćuju se na propisane uplatne račune putem banke i smatraju se plaćeni danom kad je banka kod koje se vode uplatni računi primila uplatu.
- i** Ako porezni obveznik duguje poreze, kamate i troškove ovrhe iz uplaćenog iznosa najprije se naplaćuju kamate i troškovi ovrhe, a nakon toga glavni porezni dug. Ako porezni obveznik duguje više vrsta poreza, a uplaćeni iznos nije dovoljan za plaćanje ukupnoga poreznog duga tada se pojedine vrste poreza naplaćuju po redosljedju njihova dospijea. Kod iznosa koji dospijevaju istodobno redosljed naplate određuje porezno tijelo.

? Može li se odgoditi naplata poreznog duga ako se pokrene upravni spor?

To nije moguće, ali porezni dužnik može ostvarivati svoja prava pred nadležnim sudom ako smatra da su mu aktom poreznog tijela povrijeđena prava

3.6 Obveza izdavanja računa i vođenja poslovnih knjiga i evidencija

? Tko je dužan izdavati račune i voditi poslovne knjige i evidencije?

Porezni obveznici i druge osobe kad je to propisano poreznim zakonima i drugim propisima.

? Na koji se način moraju knjižiti poslovni događaji u poslovnim knjigama i evidencijama?

Knjiženja u poslovnim knjigama i evidencijama moraju biti potpuna, točna, pravodobna i uredna. Bilježenje podataka u poslovne knjige mora se temeljiti na urednim i vjerodostojnim knjigovodstvenim ispravama.

? Gdje se moraju čuvati poslovne knjige i druge propisane evidencije?

Na mjestu koje je propisano zakonom, s time da se mora osigurati njihova dostupnost nadležnom poreznom tijelu i to:

1. u poslovnim prostorijama ili, ako nema poslovnih prostorija, u stanu poreznog obveznika ili
2. kod opunomoćenika ili
3. kod osobe koja za poreznog obveznika vodi poslovne knjige.

? Kako se postupa kad se poslovne knjige i druge propisane evidencije vode u elektroničkom obliku?

Porezni obveznici koji vode podatke u elektroničkom obliku moraju na zahtjev poreznog tijela:

1. uručiti u elektroničkom obliku poslovne knjige, evidencije, izvješća i druge podatke što izravno ili neizravno utječu na utvrđivanje porezne osnovice,
2. omogućiti pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća,
3. omogućiti pristup i nadzor softveru i hardveru i bazama podataka što se koriste kao dio sustava za elektronički vođenje poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, kao i provjeru primjerenosti elektroničkih programa i elektroničke obrade podataka.

I Dokumentacija mora sadržavati opis:

1. elektroničkog sustava (dizajn, konstrukcija i rad),
2. podsustava i datoteka (sadržaj, struktura, linije za komunikaciju),
3. funkcionalnih procedura koje su dio elektroničkog sustava,
4. kontrole koja osigurava točnost i pouzdanost postupaka i funkcioniranja elektroničkoga sustava,
5. kontrole koja sprječava neovlaštene dopune, izmjene ili brisanja elektronički pohranjenih podataka.

? Koliko se dugo moraju čuvati evidencije, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave?

Isprave o dnevnom gotovinskom prometu, poslovne knjige i knjigovodstvene isprave te druge evidencije čuvaju se 10 godina od početka tjeka zastare, ako posebnim propisom nisu propisani dulji rokovi.

3.7 Obveze pravnih sljednika

? Koja je porezna obveza pravnog slijednika?

Univerzalni pravni slijednik u cijelosti preuzima pravni položaj pravnog prednika, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni pravnom predniku. Nasljednici su dužni platiti obveze iz porezno-dužničkog odnosa do visine vrijednosti naslijeđene imovine, osim obveza po osnovi izrečenih novčanih kazni ostavitelju.

I Vrijednost naslijeđene imovine utvrđuje porezno tijelo na osnovi tržišnih cijena.

4. ODGOVORNOST U POREZNOJ POSTUPKU

? Kakva je odgovornost zastupanih osoba?

Zastupane osobe odgovaraju za neplaćeni i manje plaćeni porez i pripadajuće kamate koje su posljedica neizvršavanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa.

? Za što su odgovorni zakonski zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti?

Ako te osobe u obavljanju poslova počine kazneno djelo utaje poreza, ili sudjeluju u utaji poreza, ili za zastupane osobe bespravno smanjuju porez ili druge porezne povlastice, tada se za manje plaćeni porez i kamate smatraju poreznim jamcem.

? Je li propisana odgovornost osoba koje vode poslove društva kapitala i povezanih osoba?

Članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala odgovaraju kao porezni jamci ako pri vođenju poslova društva zloupotrebljavaju svoje ovlasti, a što ima za posljedicu nemogućnost ispunjenja obveza iz porezno-dužničkog odnosa i oštećenje poreznog tijela.

- 1 Radnjama kojima se oštećuje porezno tijelo kao vjerovnik u porezno-dužničkom odnosu osobito se smatraju:
 - preusmjeravanje novčanih tokova na druge pravne ili fizičke osobe radi izbjegavanja plaćanja poreznih obveza,
 - korištenje društva radi postizanja zabranjenih ciljeva koje ne bi sam mogao postići,
 - umanj enje ili otuđenje imovine društva ako je to imalo za posljedicu nemogućnost plaćanja obveza iz porezno-dužničkog odnosa.

Osobna odgovornost postoji i u slučaju osobe koja se koristi drugim osobama koje djeluju kao njegovi povjerenici, tako da se u društvu kao član iskazuje netko drugi, ali to čini po nalogu i uputama te osobe.

Za podmirenje obveza društva, ali najviše do visine ostvarene koristi, supsidijarno odgovaraju i povezane osobe u čiju korist je poduzeto raspolaganje na štetu društva što za posljedicu ima neispunjavanje obveze iz porezno-dužničkog odnosa.

? Kakva je odgovornost članova trgovačkog društva?

1. Članovi javnoga trgovačkoga društva i komplementari u komanditnome društvu odgovaraju za obveze društva osobno, solidarno i neograničeno čitavom svojom imovinom.

- 1 Onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkoga društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze.

- Smatra se da je osobito ispunjena pretpostavka za odgovornost člana društva ako član društva:
 - koristi društvo za to da bi postigao cilj koji mu je inače zabranjen,

- koristi društvo da bi oštetio vjerovnike,
- protivno zakonu upravlja imovinom društva kao da je to njegova imovina,
- u svoju korist, ili u korist neke druge osobe, umanju imovinu društva iako je znao ili morao znati da ono neće moći podmiriti svoje obveze.

2. Članovi društva s ograničenom odgovornošću, dioničari dioničkoga društva, komanditori u komanditnom društvu ne odgovaraju za obveze društva, osim kada je to određeno zakonom.
3. Članovi gospodarskog interesnog udruženja odgovaraju za obveze udruženja čitavom svojom imovinom.

? Kad su ispunjene pretpostavke za odgovornost članova društva, osoba koje vode poslove društva i povezanih osoba?

Smatra se da su ispunjene pretpostavke za njihovu odgovornost ako oni:

1. prividno ili besplatno prenesu imovinu na trgovačko društvo koje su osnovali, sami ili s drugim osobama, ili na drugi način cijelu ili dio imovine prividno prodaju, optereće bez odgovarajuće protučinidbe, ili je besplatno ustupe povezanim osobama, oštete, unište ili učine neupotrebljivom,
2. zaključe prividni pravni posao ili priznaju nepostojeću tražbinu osobama iz točke 1.,
3. u suprotnosti s urednim i savjesnim gospodarenjem umanje imovinu ili prikriju imovinsko stanje, ne podnesu zakonom propisana godišnja izvješća, bez odgađanja a najkasnije 21 dan od dana nastanka razloga kojega poseban zakon određuje kao razlog za pokretanje stečajnog postupka ne zatraže da se taj postupak pokrene.

? Kakva je odgovornost kod zlouporabe prava?

Za nemogućnost plaćanja obveze iz porezno-dužničkog odnosa slijedeće osobe, a kojima je odgovornost utvrđena rješenjem u postupku utvrđivanja zlouporabe prava, odgovaraju kao porezni jamci:

- članovi uprave i izvršni direktori društva kapitala i druge osobe koje vode poslove društva,
- članovi javnoga trgovačkoga društva, komplementari i komanditori u komanditnome društvu,
- članovi gospodarskog interesnog udruženja,
- članovi društva s ograničenom odgovornošću,
- dioničari dioničkoga društva,
- povezane društva i povezane osobe.

i Povezanim društvima u smislu Općeg poreznog zakona smatraju se društva koja u međusobnom odnosu mogu stajati kao:

1. društvo koje u drugom društvu ima većinski udio ili većinsko pravo odlučivanja,
2. ovisno i vladajuće društvo,
3. društva koncerna,

4. društva s uzajamnim udjelima koja su povezana tako da svako društvo ima više od četvrtine udjela u drugom društvu,
5. društva povezana poduzetničkim ugovorima i to: ugovorima o vođenju poslova društva, ugovorima o prijenosu dobiti, kao i ostalim poduzetničkim ugovorima koji se upisuju u sudski registar.

I Povezanim osobama prema odredbama Općeg poreznog zakona smatraju se osobe kod kojih je ispunjen najmanje jedan od sljedećih uvjeta:

1. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, kontrolu nad drugom ili drugima,
2. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba koje za izvršavanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa predstavljaju jedan rizik jer jedna od njih ima, izravno ili neizravno, značajan utjecaj na drugu ili druge,
3. dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba između kojih ne postoji odnos kontrole iz točke 1., ili značajan utjecaj iz točke 2., ali koje predstavljaju rizik za obavljanje obveza iz porezno-dužničkog odnosa jer su međusobno povezane tako da postoji velika vjerojatnost da uslijed pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne osobe može doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog i financijskog stanja jedne ili više drugih osoba, zato jer se između njih provodi ili postoji mogućnost prijenosa gubitaka, dobiti ili sposobnosti za plaćanje.

? Tko je odgovoran za neplaćanje poreza po odbitku?

Osoba koja ima obvezu obračunavati, obustavljati, uplaćivati i prijavljivati porez u ime i za račun druge osobe za taj porez odgovara kao jamac platac.

? Tko je odgovoran za vjerodostojnost poslovnih knjiga?

Osoba koja sudjeluje u ispostavljanju neistinitih i nevjerodostojnih isprava, ili u neurednom, neistinitom i nepravodobnom vođenju poslovnih knjiga, jamči za iznos manje plaćenog poreza i pripadajućih kamata nastalog kao posljedica takva djelovanja.

? Postoji li odgovornost kod preuzimanja gospodarske cjeline?

Pri prijenosu vlasništva gospodarske cjeline stjecatelj se smatra poreznim jamcem za: 1. porez čija se obveza plaćanja temelji na poslovanju gospodarske cjeline prije stjecanja,

I Iznimno, ova odredba se ne primjenjuje na stjecanje u stečajnom i ovršnom postupku

2. porez što se plaća po odbitku (porez na dohodak od nesamostalnog rada), pod uvjetom da je obveza plaćanja tog poreza nastala u godini u kojoj je obavljen prijenos vlasništva gospodarske cjeline.

Jamstvo stjecatelja ograničeno je vrijednošću stečene imovine.

? Kakva je odgovornost poreznog jamca?

Porezni jamac odgovara za porezni dug ako ga porezni obveznik nije platio u propisanom roku. Ova se odredba ne primjenjuje ako porezni jamac odgovara kao jamac plaćatelj, ako je sam utajio porez, ili ako je sudjelovao u utaji poreza.

? Je li propisana odgovornost utajivača poreza i njegovog pomagača?

Osoba koja zbog utaje poreza, pomaganja ili prikrivanja utaje, umanju ili ne iskaže poznu obvezu jamči za taj manje plaćeni ili utajeni porez i pripadajuće kamate.

5. POREZNI PREKRŠAJI

? Što je porezni prekršaj?

Povreda poreznog propisa što je propisano kao prekršaj Općim poreznim zakonom i posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza.

? Tko je ovlašten za vođenje prekršajnog postupka?

Prekršajni postupak u prvom stupnju vodi i rješenje o prekršaju donosi ovlašteni službenik nadležnoga poreznog tijela. O prizivu i žalbi na rješenje donijeto u prvostupanjskom prekršajnom postupku rješava nadležni prekršajni sud.

? Što se smatra prekršajem i kolike su novčane kazne prema Općem poreznom zakonu?

1. Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se:

tko ne obračuna ili ne obračuna točno ili ne uplati ili ne uplati pravodobno ili ne podnese prijavu poreza po odbitku

tko knjiženja i druga evidentiranja u poslovnim knjigama ne obavlja potpuno ili točno ili pravodobno ili uredno

tko evidencije o dnevnom gotovinskom prometu ne vodi na mjestu na kojem se ti primici ostvaruju ili ne osigurava dostupnost evidencija poreznom tijelu

tko poslovne knjige i druge evidencije ne vodi sukladno načinu oporezivanja ili tko pri vođenju poslovnih knjiga ili drugih evidencija na nosačima podataka ne osigura raspoložive, čitljive i sustavne podatke

tko poslovne knjige i druge evidencije ne vodi prema temeljnim načelima urednog knjigovodstva

tko poslovne knjige i druge evidencije s pripadajućom dokumentacijom ne čuva na mjestu propisanom zakonom

tko na početku poslovanja i krajem svake poslovne godine ne popiše svu imovinu i obveze

tko ne popiše imovinu i obveze pri promjenama cijena dobara ili kod statusnih promjena ili prestanka obavljanja djelatnosti ili kod otvaranja postupka stečaja ili likvidacije

tko poslovne knjige, druge evidencije i knjigovodstvene isprave ne čuva u rokovima propisanim zakonom

tko ne uruči ispis elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor podataka elektronički vođenih poslovnih knjiga, evidencija i izvješća, ili ne omogući pristup i nadzor računalnog ili drugoga elektroničkog sustava i baza podataka, odnosno tko ne osigura podatke na propisani način, ili ne osigura odgovarajuću zaštitu, tajnost i cjelovitost podataka, ili ne osigura čuvanje podataka u elektroničkom obliku, pristup podacima, čitljivost originalnih podataka, njihovo pravilno spremanje i čuvanje na propisani način

tko na zahtjev poreznog tijela ne stavi na raspolaganje dokumentaciju o elektroničkom sustavu korištenom za vođenje poslovnih knjiga, evidencija i izvješća na propisani način

tko ne prijavi činjenice bitne za utvrđivanje njegove porezne obveze u zakonskom roku

tko ne prijavi činjenicu stjecanja većinskog udjela ili činjenicu da je u sustavu povezanih društava, u propisanom roku

trgovačko društvo koje ne prijavi činjenicu promjene većinskog vlasnika u propisanom roku
porezni obveznik koji odbije sudjelovati u poreznom postupku

tko ne dostavi poreznom tijelu podatke o osobi i ovlašteniku za koje vodi račun, čuva ili kao zalog uzima vrijednosti ili ustupa pretinac

tko ne podnese poreznu prijavu na poziv poreznog tijela

porezni obveznik koji ne podnese poreznu prijavu poreznom tijelu u propisanom roku

tko u poreznoj prijavi iskaže netočne ili neistinite podatke

tko uz poreznu prijavu ne priloži dokumentaciju sukladno poreznim propisima

tko ne izda poreznom obvezniku dokumentaciju potrebnu za poreznu prijavu

tko ne podnese poreznu prijavu ili druge podatke potrebne za oporezivanje elektroničkim putem iako je to bio obvezan učiniti

porezni obveznik koji se ne odazove na poziv poreznog tijela

tko na zahtjev poreznog tijela ne dostavi podatke potrebne za utvrđivanje porezne obveze, provedbu ovrhe i mjera osiguranja

tko se ne odazove na poziv poreznog tijela radi davanja obavijesti usmeno na službenom mjestu poreznog tijela

tko na traženje poreznog tijela ne dostavi obavijest u pisanom obliku ili obavijest ne dostavi pravodobno

tko ne predoči poslovne knjige, evidencije, poslovnu dokumentaciju i druge isprave na zahtjev poreznog tijela

tko ometa očevid

banka koja ne dostavi Poreznoj upravi u zakonom propisanom roku ili na njezin zahtjev podatke o prometu kunskih i deviznih računa pravnih osoba, fizičkih osoba koje obavljaju registriranu djelatnost obrta, slobodnih zanimanja i građana

tko ne dopusti obavljanje poreznog nadzora

porezni obveznik koji ne omogući obavljanje poreznog nadzora ovlaštenoj osobi za provođenje nadzora na njezin zahtjev

tko ne sudjeluje u utvrđivanju činjeničnog stanja bitnog za njegovo oporezivanje na način da ne da obavijesti i ne predoči poslovnu dokumentaciju na zahtjev poreznog tijela, ne imenuje osobu koja će to raditi u njegovo ime ili ne omogući preuzimanje i cjelovitu reprodukciju podataka u elektroničkom obliku te njihovu dostupnost za cijelo vrijeme trajanja poreznog nadzora

ovršenik koji na zahtjev poreznog tijela ne da podatke ili da netočne i nepotpune podatke o svojoj imovini i dohotku

banka i Financijska agencija, svaka u okviru svojih obveza, ako ne postupe u skladu s člankom 140. OPZ-a¹

i Novčanom kaznom u iznosu od 2.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za nabrojane prekršaje.

2. Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj porezni obveznik koji ne izdaje račune, ne iskazuje isporuke dobara i usluga preko naplatnog uređaja, ili na drugi odgovarajući način, a naplaćuje ih gotovinom ili ne vodi poslovne knjige i evidencije radi oporezivanja u skladu sa zakonskim propisima.

i Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za nabrojane prekršaje.

3. Ako porezni obveznik u roku od dvije godine od dana počinjenja prekršaja što su nabrojani pod točkama 1. i 2. počinii isti prekršaj može mu se uz novčanu kaznu izreći i zaštitna mjera zabrane obavljanja zvanja, određenih djelatnosti, poslova i dužnosti.
4. Novčanom kaznom u iznosu od 20.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj isplatitelj koji na propisani način u propisanom roku Poreznoj upravi ne dostavi informacije.

i Novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 100.000,00 kuna kaznit će se odgovorna osoba u pravnoj osobi za taj prekršaj.

¹ (1) Provedba ovrhe na novčanim sredstvima ovršenika obavlja se dostavom osnove za plaćanje Financijskoj agenciji sukladno odredbama Zakona o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima.

(2) Osnovom za plaćanje u smislu ovoga Zakona smatra se: rješenje o ovrsi, rješenje o osiguranju i zadužnica.

(3) Osnove za plaćanje porezne obveze izvršavaju se prije svih drugih naloga.

6. PROPISI

- 📖 Opći porezni zakon („Narodne novine“ broj 147/08, 18/11, 78/12, 136/12),
- 📖 Zakon o općem upravnom postupku („Narodne novine“ broj 47/09),
- 📖 Zakona o upravnim sporovima („Narodne novine“ broj 20/10, 143/12),
- 📖 Etički kodeks državnih službenika („Narodne novine“ broj 40/11, 13/12),
- 📖 Kodeks profesionalne etike službenika Ministarstva financija, Porezne uprave („Narodne novine“ broj 76/09),
- 📖 Zakon o pravu na pristup informacijama („Narodne novine“ broj 25/13),
- 📖 Zakon o zaštiti tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 108/96),
- 📖 Zakon o tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 79/07, 86/12),
- 📖 Zakon o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05, 41/08),
- 📖 Pravilnik o zaštiti tajnosti podataka („Narodne novine“ broj 10/02),
- 📖 Pravilnik o uvjetima, načinu i postupku prijetoja potraživanja prema državnom proračunu s poreznim dugom („Narodne novine“ broj 15/13),
- 📖 Pravilnik o postupanju u dobroj vjeri sudionika porezno-pravnog odnosa, gospodarskoj cjelini te obrascima prijave činjenica za koje postoji obveza prijavljivanja i izjave o izvorima stjecanja imovine („Narodne novine“ broj 59/2009).

Uredništvo: Institut za javne financije, Porezni vjesnik • Biblioteka Porezni priručnici i brošure Zagreb, Smičiklasova 21, p. p. 320 • Tel.: (01) 488 6443 redakcija, 488 6444 centrala, 481 9363 Fax: (01) 481 9365 • E-mail: porvje@ijf.hr • www.ijf.hr
Računalni slog i tisak: KERSCHOFFSET ZAGREB d.o.o., Zagreb, Ježdovečka 112 •
Naklada: 10.000 primjeraka

